

Begunje v starih časopisih

1050 – PRVA OMEMBA VASI BEGUNJE V VIRIH

Prve omembe gorenjskih vasi v pisnih virih. Srednji vek je od 11. do 15. stoletja v mnogih pogledih izoblikoval gorenjsko pokrajino ter njeno gospodarsko in družbeno strukturo, ki se je ohranila več stoletij. Nastale so vasi z imeni, ki jih poznamo še danes. Po vaseh pa so nastajale enodružinske kmetije, imenovane hube. Na Gorenjskem so najzgodnejši zapisi v pisnih virih po večini iz krajev s škofjeloškega in širšega radovljiškega območja; 1050 - Begunje.

Vir: Prelepa Gorenjska

Begunje v virih prvič lahko zasledimo leta 1050 kot posest briksenskega samostana.

Vir: Begunjski zbornik

1050-ok. 1965

Begûn [. . . in villa Begûn . . .] med 1050 in ok. 1065 (TK Briksen, f. 22, 22'; Redlich 1886, št. 137–138; GZS III, št. 164–165)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1063-1068

Uegun [. . . in territorio Uegun dicto . . .] med 1063 in 1068 (TK Briksen, f. 37'; UBKr I, št. 46; Redlich 1886, št. 183; GZS III, št. 227)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

OK. 1118

Vegen [. . . de Vegen . . .] ok. 1118 prepis 18. stol. (ACU Bini, zvezek 32, f. 241; ACU Bini, zvezek 64, f. 56; Kos-Žontar 1939, str. 243)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1185 – PRVA PISNA OMEMBA GRADU KAMEN

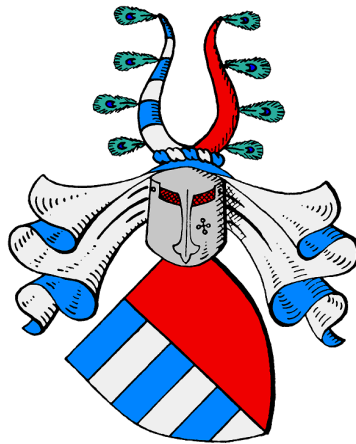
Grad in gosposčina je bila sprva v lasti Ortenburžanov, ki pa v njem niso prebivala, temveč so ga upravljali s pomočjo kastelanov ali gradnikov. Grad je bil pomembna postojanka, kajti varoval je staro tovorniško pot iz Bohinjskega kota in Zgornje Savske doline čez Prevalo proti Tržiču in hospicu v Podljubelju do Koroške.

Vir: gradovislovenije.si

1263 – PRVA OMEMBA GRADU KAMEN V LISTINI

Najstarejši gradovi na Slovenskem. Prvi zidani gradovi na Gorenjskem so bili v 11. in 12. stoletju postavljeni na težko dostopnih ali naravno zavarovanih krajih. Veliko srednjeveških gradov je nastalo kot posledica prihoda tujih cerkvenih in posvetnih zemljiških gospodov v naše kraje in v zvezi z njimi jih omenjajo različne listine; 1263 – Grad Kamen

Vir: Prelepa Gorenjska

Grb Lambergov

Vir: wikipedia.org (adelslexikon)

Vir.: wikimedia.org

1263 – PRVA OMEMBA CERKVE V BEGUNJAH

Najstarejša omemba cerkve v Begunjah sega v leto 1369. Cerkev je bila takrat že precej stara in je bila najprej gotovo posvečena sv. Mihaelu.

Vir: DAR

Vegovn [. . . de Vegovn . . .] 1283-06-19 (Listina HHStA AUR; Wiesflecker 1952, št. 390; MHDC V, št. 560)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1313

Vegaun [. . . ein hofstat dev gelegen ist ze Vegaun . . .] 1313-03-12 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1317

Vigono [. . . Vigono . . .] 1317-04-09 (Fabrizi 1774, str. 75)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Vegawen [. . . von Vegawen . . .] 1317-11-16 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1319

Vegawn [. . . von Vegawn . . .] 1319-08-11 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1320

Vegawn [. . . von Vegawn . . .] 1320-08-22 (Listina HHStA AUR; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1333

Vygaun [. . . von Vygaun . . .] 1333-07-11 (Listina StAB DAB; SantifallerAppelt 1941, št. 513)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1347

Vygawn [. . . von Vygawn . . .] 1347-11-04 (Listina HHStA AUR; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1350

Vegaun [. . . cze Vegaun . . .] 1350-12-10 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Lastniki gradu Kamen:
1350 Henrik III. Ortenburški (do 1418, potem Celjski grofje)
Vir: gradovislovenije.si

1385

Vegawenn [. . . von Vegawenn . . .] 1385-04-24 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1399

Vegawn [. . . ze Vegawn . . .] 1399-05-18 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Prva omemba cerkve sv. Urha izvira iz leta 1403. Prvotno je bila lastniška cerkev blejskega gospostva.

Vir: Begunjski zbornik

Vegawen [. . . wisen die auf sand Vlreich gen Vegawen gehört . . .] 1403-04- 30 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1418

Vigawn [. . . zu Vigawn . . .] 1418-09-20 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Lastniki gradu Kamen:

1418 Celjski grofje (do 1442, nato Hans II. Sepacher (Mlinski)).

Vir: gradovislovenije.si

1421

Vigawn [. . . in der kirchen zu Vigawn auff sand Jörgen altar . . .] 1421-03- 27 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1422

Vigawn [. . . von Vigawn . . .] 1422-02-11 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1428

Fygawn [. . . hoff zw Fygawn pey der kirchen . . . ein mull daselbs . . .] 1428- 02-08 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1436

Vegawen [. . . Vegawen . . . hewsel vnd ain garten hinder der kirchen . . .] 1436 (FK Celje I, f. 45)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Vigawen [. . . hof ze Vigawen . . .] 1436 (FK Celje I, f. 22)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Vigawn [. . . hof ze Vigawn . . .] 1436 (FK Celje I, f. 20)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1441

Vegawen [. . . hof zu Vegawen . . .] 1441 (FK Celje I, f. 48)Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1442

Lastniki gradu Kamen:

1442 Hans II. Sepacher (Mlinski), nato sin Wolfgang.

Vir: gradovislovenije.si

1444

Vegawen [. . . ze Vegawen . . . ein hofstat . . .] 1444 (FK Celje I, f. 87)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Vegawn [. . . hof zu Vegawn . . .] 1444 (FK Celje I, f. 63, 63')

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Figawn [. . . hof zu Figawn . . .] 1444 (FK Celje I, f. 61')

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1458

Lastniki gradu Kamen:

1458 Andrej Kreig (kasneje je še nekajkrat zamenjal lastnike (tudi znameniti vitez Gašper Lambergar)).

Vir: gradovislovenije.si

Grb Kreygov, ok. 1600 / Vir: commons.wikimedia.org

1462

Figawn [. . . hofstat . . . zu Figawn im dorf . . .] 1462-06-02 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1464

Figawen [. . . hof am Rain zu Figawen im dorf in Ratmanstorffer pharr . . .] 1464 (FK Deželni knez II, f. 268)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1468 – CERKEV SV. URHA; PODRUŽNICA RADOVLJIŠKE ŽUPNIJE

V matrikuli radovljiške župnije iz leta 1468 je cerkev sv. Urha v Begunjah omenjena kot podružnica radovljiške župnije.

Vir: Begunjski zbornik

1498

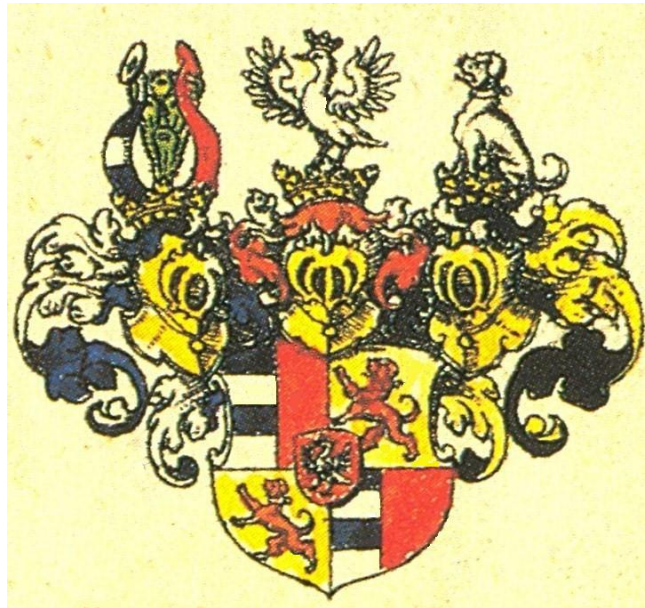
Vigawn [. . . Vigawn . . . 1 mull . . . 1 sag . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 33)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Vigawnn [. . . Vigawnn . . . tafern . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 33)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

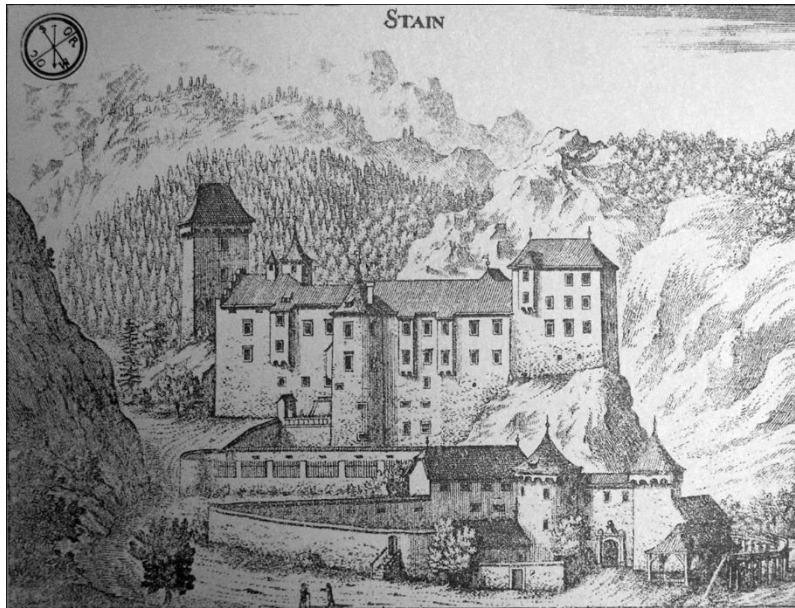
Vigawnn [. . . Vigawnn . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 107)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1605 – GRB LAMBERŠKIH

Grb Lambergov, ok. 1600
Vir: Johann Siebmachers Wappenbuch von 1605
Op.: To je že združen grb Lambergov in Podvinskih.
Vir.: wikimedia.org

1679 – BEGUNJE V SLAVI VOJVODINI KRANJSKI

Grad Kamen, 1679
Vir: Slava Vojvodine Kranjske (Valvasor)
 Vir.: wikimedia.org

Katzenstein – Begunje, 1679
Vir: Slava Vojvodine Kranjske (Valvasor)
 Vir.: lambergh.com

Valvasor o Begunjcih. Stari vseznal je v svoji Slavi vojvodine Kranjske polšegavo in položitajoče popisal navade in razvade nekdanjih Begunjcev. Pravi, da vaški samski fantje na praznike prirede ples na prostem ali na kakem skednju. Da plešejo v krogu kar po šest ur. In sicer, da se vrtili na majhnem prostoru, ki ni širji od šest korakov, po petdeset parov hkrati. Malo počijejo (za »dva očenaša«) in spet se zavrtijo v plesu. »Kadar pa je proščenje, je treba za ples plačati pristojbino deželnemu sodnemu gospodu. In potem plešejo vsi člani prve domače soseske v krogu. Prav zraven se zvrsti druga bližnja soseska in pleše v lastnem krogu in potem zraven nje še kaka

druga soseska. Tako, da pleše v svojih krogih tudi po šest do sedem sosesk. Pri tem pa ne sme nihče pritegniti kako deklet iz drugega kroga v svoj krog. Niti ne sme plesati z njo, če noče povzročiti prepira. Pri teh plesih seveda ne gre brez pretepa in krvi. Zgodi se, da eden ali dva pozabita vstati in postaneta smrtni žrtvi. Kajti fantje imajo velike debele kole, s katerimi drug drugega tako poščegetajo, kot mesar svojega vola, katerega udari s sekiro po glavi. Včasih sežejo tudi po kamnju in napravijo z njim drug drugemu krvave gobce. Ne le sunki in grobe pesti, tudi koli pojo in kamenje leti. — Zato pravijo, da ni bilo lepo žegnanje, če nista ostala eden ali dva mrtva. Kakor v nasprotnem primeru, če pretepa ni bilo, pravijo, da ni bilo lepo žegnanje.«

Tak o je pisal o Begunjcih stari Valvasor I. 1680.

Vir: Glas, 25. 3. 1977

Grb Lambergov (in Podvinskih), 1728

Vir: Detajl slike v cerkvi sv. Petra v Sarleinsbach-u.

Vir.: [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Coat_of_Arms_of_Lamberg-Weiz)

1740-50 – LAMBERGI SE S KAMNA PRESELIJO V BEGUNJE

Graščina (grad Kazenstein) je kasneje v 18. stoletju prišla v last grofov Lambergov s Kamna, ki so tako postali lastniki obeh takratnih begunjskih gradov in so se leta 174(?) tudi dokončno preselili s Kamna v Begunje.

Vir: Begunjščica 2

1754 – PRVI POPIS PREBIVALCEV

ex pago Vigaun (Begunje na Gorenjskem}

ex arce Kazenstein (grascina Kacenstajn v Begunjah)

nobilis dominus Georgius Toman administrator 54. uxor Maria Barbara 40. filius Franciscus 6. filia Theresia 16. Catharina 13. Regina 12. scriba Joannes Kokal 23.

hortulanus Lucas 60. famulus Clemens Faidih 45. Martinus Quass 50. Mathaeus Jekliz 60. Andreas 28. Primus 18. Valentinus 14. famula Margaretha 48. Getrudis 46. Maria 18.

caisleri subditi sub Kazenstein (grascina Kacenstajn v Begunjah)

Maria uxor famuli Clementis in arce 48. filius Antonius 15. Josephus 11. Georgius 6. Blasius 4.

Paulus Jenko 47. caelebs frater Nicolaus 25. soror Agnes 20. inqfünus Joannes 30. uxor Maria 25. filia Maria 2.

Clemens Jenko 30. uxor Maria 28. filia Margeretha 2. soror Margaretha 26. caelebs Gregorius Pusman 30. uxor Elisabetha 32. filius Antonius 3. filia Lucia 10. Catharina 8. Elisabetha 5. inquilinus Martinus 32. uxor Helena 40. filius Casparus 8. filia Anna 13. item Andreas 50. uxor Maria 56. filius Gregorius 5. filia Ursula 15.

Martinus Mullei 45. uxor Agnes 40. filius Casparus 25. uxor Elisabetha 26. filius Thomas 11. filia Helena 14. filius filii Simon 2. Mathias 1.

Thomas Puzliz 34. uxor Magdalena 31. filia Maria 11.

Valentinus Janz 50. uxor Helena 40. filius Jacobus 9. filia Maria 18. soror Maria caelebs 54. inquilina Getrudis 26. libera

Laurentius Schranz 22. uxor Ursula 20. filia Elisabetha ½.

Georgius Terlei inquilinus apud Clementem Faidih 60. uxor Agnes 60.

Gregorius Vouk 45. uxor Maria 40. filius Thomas 7. filia Elisabetha 4. Maria 2. Andreas Dobrauiz inquilinus 27. liber item Anna 38. caelebs

Casparus Korossiz 35. uxor Ursula 30. filius Laurentius 3. filia Maria 8. Apolonia 6. inquilina Ursula caelebs 45.

Antonius Kodrass 38. uxor Maria 30. filia Anna 6.

Mathias Assman 60. uxor Ursula 26. inquilina Maria vidua 60. filia Maria 17.

Sebastianus Grilliz 30. uxor Maria 19. filius Georgius 2. inquilinus Andreas DebeUag 34. uxor Margaretha 29. filia Anna 4.

Joannes Colman 40. uxor Maria 36. filius Joannes 3. Antonius 2.

Georgius Tschedeu 30. uxor Maria 30. filius Georgius 6. Mathaeus 2. Marcus 1. Michael Jekliz 40. uxor Maria 40. filius Michael 7. filia Maria 12.

Andreas Hrouat 46. uxor Ursula 30. filius Mathias 14. filia Ursula 10. Apolonia 8. inquilinus Jacobus Mullei 46. viduus filia Maria 16.

Jacobus Murneg 30. uxor Margaretha 24. filius Joannes 8. Thomas 4. filia Helena 10. soror Apolonia caelebs 28.

Josephus Triplat 30. uxor Ursula 27. filius Mathaeus 6. filia Maria 4. Helena 2. inquilina Ursula 31. filia Agnes 1. item Anna 24.

Maria Hudoverniggin vidua 54. filia Helena 14. Elisabetha 12. inquilina Margaretha 40. caelebs

Mathaeus Murneg 30. uxor Agnes 28. filius Jacobus 8. Joannes 6. Clemens 3. Georgius 1. filia Maria 4.

Josephus Pretner 60. viduus Andreas filius 25. uxor Maria 35. filius Georgius 5. filia Anna 1. Joannes Vogelnic 35. uxor Maria 34. filia Maria 15. Barbara 12. Margaretha 8. Ursula 3. inquilinus Primus 100. mendicus filia Margaretha vidua 46. filius Valentinus 8.

Martinus Benko 50. uxor Maria 50. filius Josephus 18. Thomas 16. filia Eva 14.

Joannes Hrouath 40. uxor Maria 33. filius Andreas 12. Mathias 9. filia Ursula 7. Helena 4.

Mathias Podgoriz 40. uxor Agnes 40. filius Jacobus 8. filia Getrudis 12. Ursula 2.

Helena Ovsseniggin vidua 50. filius Martinus 17. filia Elisabetha 19.

Joannes Pogazhar 40. uxor Elisabetha 38. filius Andreas 18. Antonius 7. Georgius 2. filia Helena 13. Agnes 4. inquilina Maria Gramka caelebs 40.

Josephus Preshern 47. uxor Ursula 45. filius Georgius 11. filia Maria 23.

Georgius Kraill 35. uxor Agnes 39. filius Joannes 18. Jacobus 8. Leonardus 6. Georgius 2. filia Maria 14.

Mathias Smollei 33. uxor Maria 33. filius Joannes 12. Jacobus 6. inquilina Maria caelebs 70. Martinus Janz 40. uxor Maria 40. filius Laurentius 6.

Josephus Resman 50. uxor Agnes 46. filius Joannes 9. filia Elisabetha 17.

Mathias Hrouath 49. uxor Maria 47. filius Josephus 17. Antonius 14. Georgius 12. filia Maria 8. Margaretha 6. inquilinus Thomas Rosman 50. uxor Agnes 27. filius Joannes 10. Mathias 6. Georgius 5. filia Anna 4. Maria 1. item inquilinus Mathaeus Podgoriz 35. uxor Helena 34. item Gregorius Kautschitsch 30. uxor Maria 30. filia Elisabetha ½. Item Jacobus Debelog 40. uxor Ursula 40. filius Simon 10. Laurentius 7. filia Agnes 12.

Sebastianus Couaz 30. uxor Helena 26. filius Simon 4. Mathaeus 3. filia Getrudis L inquilinus Mathaeus Fronciz 50. uxor Apolonia 54. soror Helena caelebs 40.

subditi sub Kazenstein (grascina Kacenstajn v Begunjah)

Martinus Renko 45. uxor Maria 36. filius Joannes 15. Michael 12. Valentinus 9. filla Maria 19. Helena 17. Apolonia 13. Agnes 5. filius Mathias 7. Lucas 3. Georgius 3. mensium famulus Martinus 20. famula Ursula 20.

Thomas Hrouat 30. uxor Margaretha 32. filius Joannes 8. Georgius 1. inquilina Maria vidua 40. filia Margaretha 11.

Georgius Janz 55. uxor Helena 55. filius Josephus 30. uxor Agnes 30. filius Georgius 13. filia Getrudis 15. filia filii Elisabetha 2. Maria 1. mensis Bartholomaeus Notsh 26. uxor Maria 23. filius Mathaeus L filia Maria 3. famulus Joannes 12. famula Magdalena 18. inquilina Agnes 55.

Mathias Janz 37. uxor Apolonia 28. filius Casparus 9. Antonius 3. filia Maria 1. soror Catharina caelebs 40 .. famulus Blasius 28. famula Barbara 14.

caisleri subditi comiti Lamberg sub Stein (grof Lamberg, Kamen)

Antonius Snoi 38. uxor Agnes 38. filia Barbara 5. soror Maria 50.

Andreas Wohinz 60. uxor Elisabetha 47.

Michael Pogazhar 30. uxor Barbara 20. mater Ursula 60. soror Maria 25. InquHinus Georgius 60. uxor Maria 70. mendici

Mathias Preshern 60. uxor Maria 58.

Agnes Wohinka caelebs 25. soror Helena 23.

Simon Kraill 32. uxor Agnes 30. filius Martinus 7. Joannes 5. filia Maria 10. inquilina Catharina 50. vidua filius Franciscus 6.

Georgius Kautschitsch 20. liber mater vidua Maria 60. soror Ursula 25.

Andreas Janscha 40. uxor Helena 28. pater Bartholomaeus 63. filia Maria 3. soror Ursula 20.

Laurentius Legat 33. famulus in arce Stein uxor Maria 28. filia Maria 3. Ursula L

Mathaeus Justin 35. uxor Maria filius Mathaeus 2. filia Maria 4.

Laurentius Resman 45. uxor Maria 35. filia Ursula 20. Agnes 15. Maria 13.

Primus Kadrass 50. uxor Ursula 50. filia Getrudis 18. Helena 12.

Casparus Suppan 63. viduus soror Barbara 68.

Josephus Stephanziz 30. uxor Elisabetha 27. filius Joannes 4. Primus 14. dierum fiha Maria 2. soror Maria vidua 70.

Blasius Potoznig 30. uxor Maria 28. filius Mathaeus 12. Primus 10. Simon 8. fūia Maria 5. Ursula 3. mater Magdalena 70.

Jacobus Jurzeg 50. uxor Maria 50.

Joannes Wohinz 40. uxor Ursula 30. filius Joannes et Andreas gemini 8. Primus 6. filia Apolonia 10. Ursula 9. Helena 5. Agnes 3. Maria ½.

Georgius Desman 27. uxor Elisabetha 33. filius Thomas 7. Georgius 3. Primus 1. filia Getrudis 5. mater Maria 65.

Bartholomaeus Nastran 30. uxor Ursula 40. filia Helena L pater Thomas 56. Clemens Dollenz 40. uxor Helena 30. filia Maria 8. Ursula 6. inquilinus Michael viduus 50.

Mathias Hrouat 40. uxor Helena 38. filius Jacobus 10. filia Apolonia 15.

Mathaeus Ousseneg 52. uxor Anna 45. filius Sebastianus 23. Thomas 14. Antonius 13. Gregorius 17. Georgius 11. filia Ursula 7.

Jacobus Colman 28. uxor Magdalena 25. filia Dorothea 1.

Mathias Zotl 55. uxor Catharina 50. Casparus fillus 30. uxor Ursula 20. filia Maria 3. Ursula 1. famulus Valentinus 23. famula Helena 18.

Joannes Kautschitsch 30. uxor Maria 22. mater Getrudis 50. fratres Laurentius 16. Josephus 15.

Adamus Kraill apud Antonium Snoi inquilinus 50. uxor Getrudis 41. filius Simon 8. filia Ursula 12. Helena 4.

Jacobus Renko 40. uxor Maria 28. filia Barbara 5. Maria 3. filius Mathaeus 1.

Joannes Christan 66. uxor Helena 54. filia Elisabetha 30. Ursula 18. Eua 15. inquilinus Martinus Vouk 50. uxor Ursula 50. filia Helena 7.

Mathias Fortunat 60. uxor Helena 50. gener Casparus Stephanziz 40. uxor Agnes 30. filia Ursula ½.

Bartholomaeus Janscha molitor in Stein 29. uxor Getrudis 29. filius Bartholomaeus 9. Jacobus 3. filia Helena 6. Agnes 1. famula Maria 20.

subditi comitis Turn (grof Thurn)

Casparus Urbanz mofūr 52. viduus Marcus filius 21. filia Helena 18. Maria 15. inquilinus

Josephus Colman 28. uxor Agnes 26. filius Gregorius 2. Thomas ½. soror Ursula 21 filius Andreas ½.

Thomas Resman 40. uxor Getrudis 36. filius Simon 9.

Simon 60. caelebs aeditus sorores Maria 58. Elisabetha 40. reverendus dominus Bartholomaeus Janz curatus sacerdos 62.

Gorenjske družine – prvi popis prebivalstva, 1754

Vir: Mohorjeva založba (več avtorjev)

1776-81 – DOGRAJENA BAROČNA CERKEV SV. URHA

Današnja baročna cerkev je bila dograjena med letoma 1776 in 1781 (in ne 1707, 1740 ali 1743, kot se običajno navaja).

Vir: Begunjski zbornik

1783 – SAMOSTOJEN VIKARIAT BEGUNJE

Leta 1783 je bil z reformami cesarja Jožefa II. ustanovljen samostojen vikariat.

Vir: Begunjski zbornik

1763 – PRVA KARTA BEGUNJ

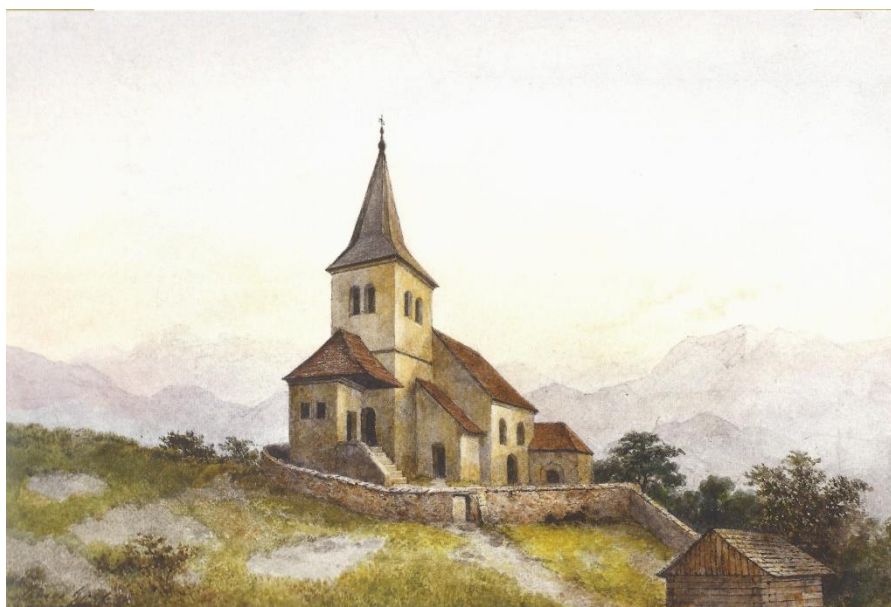
Begunje, 1763

Vir: mapire.eu (Jožefinska vojaška karta)

1787 – SAMOSTOJNA ŽUPNIJA BEGUNJE

Leta 1787 so Begunje postale samostojna župnija s stalno duhovniško službo.

Vir: Begunjski zbornik

Sveti Peter, ok. 1800
Vir: Gruden (Ivan Stopar)

1809-13

1809-1813 / Ilirske Province. Francoska oblast je kot najnižje upravne enote uvedla komune - občine. Te komune so bile po številu prebivalcev precej velike, štele so povprečno od 1300 do 4400 prebivalcev.

V kantonu Radovljica je bilo ustanovljenih sedem takih komun. Te so bile: Jesenice, Kranjska Gora, Radovljica, Kropa, Begunje, Zagorice in Bistrica.

Vir: Uprava zgodovine občine Radovljica

Žig županstva Begunje, 1809-13

Vir: DAR (ponarejenrc; narejeni po žigu Stopič in Ljubljane)

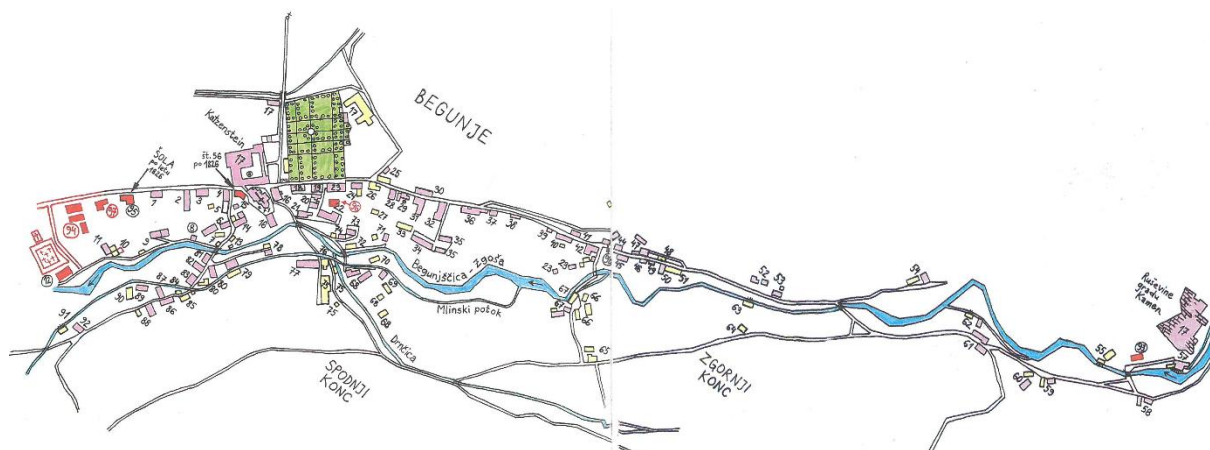
Op.: Uporabljena so krajevna imena iz zemljevida Ilirskih Provinc, 1812!

1810

Grad Kamen. Leta 1810 je posestvo in grajske razvaline kupil Viktor Jerman.

Vir: gradovi.si

1826

Begunje, 1826
Vir: Franciscejski kataster (risba: Jure Sinobad)

Spisek lastnikov hiš in hišna imena - Begunje (FK 1826 / RFK 1868):

NEOŠTEVILČENO: župnijska cerkev sv. Urha

1	Gašperin Blaž – MULEJOVA KAJŽA	Gašperin Jožef – MULEJOVA KAJŽA
2	Gašperin Blaž – MULEJ	Gašperin Jožef – MULEJ
3	Kolman Ivan – PASTNEBNIK	Kolman Lenka – PASTOBNEK
4	Gašperin Valentin – PINTAR	Gašperin Janez – PINTAR
5	Zupan Tomaž – MATEVŽEK	Zupan France – MATEVŽEK
6	Horvat Matija – KOMANDEŽ	Hrovat Gašper – KOMANDEŽ (k. MESAR)
7	Pogačar Jožef – JEROM	Prešeren Simon – JEROM
8	Pogačar Jožef – JEROMOVA KAJŽA	Prešeren Simon – JEROMOVA KAJŽA
9	Resman Matevž – BRKOVC SPODNJI	Rozman Lavrenc – BRKOVC
10	Smukovnik Marija – ZAVOGOVC	Šušteršič Jakob – ZAVOGOVC (ZAVOGAR)
11	Mulej Ivan – KUMER	Mulej Janez – KUMAR
12	Dobravec Jožef – FENTEČ	Zupan Anton – FENTEČ
	<i>Po l. 1826 zgrajena nova hiša za pokopališčem</i>	
13	Mohorič Mihael – LIZNEKOVA KAJŽA	Pretner Martin – MUČNJEK
	<i>Danes se pri hiši reče PR' MARTIN'</i>	
14	Legat Primož – ŠTAVAR	Legat Matija – ŠTAVAR
15	Terlej Jožef – DERMASTJA	Terlej Matija – DERMASTJA
16	FAROVŽ BEGUNJE	ŽUPNIŠČE BEGUNJE
17	Jerman Andrej – GRAŠČINA	Jerman Viktor – GOSPOSTVO KAMEN
18	Jerman Andrej – PARADIŽ	Jerman Viktor – GOSPOSTVO KAMEN
19	Resman Tomaž – PRIMČIK	Jerman Viktor – GOSPOSTVO KAMEN
20	Jeglič Franc – TAVČAR	Jeglič Franc – TAVČAR
21	Vogelnik Matjaž – UČNJEK	Vogelnik Lenka – UČNJEK
22	Janc Anton – FENT	Gašperin Janez – FENT
23	Horvat Jakob – KOREN	Hrovat Andrej – KOREN
24	Božič Jurij – ČUT SPODNJI	Božič Janez – ČUT
25	Janc Matevž – KORENJEK	Šiler Alojz - KORENJEK
26	Dežman Štefan – ŠTEFANČEK	Dežman Miha – ŠTEFANČEK
27	Dežman Štefan- ČUTOVA KAJŽA	Resman Anton – MIČOVNEK
	<i>Tudi PR' MICORNEK', danes PR' GABRC'</i>	
28	Podgorc Ivan – JURČEK	Podgorc Marija – JURČEK
29	Loncner Elizabeta – JURJOVC	Klinar France – JURJOVC
30	Justin Mihael – JEŠTIN	Justin Miha – JEŠTIN
31	Dobravec Blaž – BOHINC	Kralj Matija – BOHINC
32	Pernač Jožef – STREVC	Pernač Marija – STREVC
33	Justin Gertruda – TRBOV	Bukovnik France – TRBOV

34	Horvat Leon – COTL	Hrovat France – COTL
35	Bohinc Ivan – ČUT ZGORNJI	Bohinc Anton – ČUT
36	Kunčič Gašper – BOGATIN	Kunčič Gašper – BOGATIN
37	Kunčič Gašper – BOGATINOVA KAJŽA	Kunčič Gašper – BOGATINOVA KAJŽA
38	Kunčič Gašper – BOGATINOVA KAJŽA	Kunčič Gašper – BOGATINOVA KAJŽA
39	Janc Franc – KOLEH	Janc Valentin – KOLEH
40	Božič Tomaž – MAZOVC ZGORNJI	Božič Peter – MAZOVC
41	Ambrožič Franc – ŠLOSAR	Ambrožič Aton – ŠLOSAR
42	Jeglič Anton – POGOREVČK	Jeglič Anton – POGOREVČK
43	Benko Andrej – REMAN	Kolman Janez – REMAN (k. PR' LUSTKO)
44	Tavčer Franc – ŠMON	Tavčer Štefan – ŠMON
45	Avsenek Matija – PREDEL	Gašperin Janez – PREDEL
46	Avsenek Urša – ČOPNIK	Mulej Jur – ČOPNJEK
47	Bernard Luka – MEDLEN	Bernard Lukač – MAJDLEN
48	Kavčič Jožef – JERČNJEK	Kavčič Marija – JERČNIK
49	Horvat Jakob – JOŽOVČOVA KAJŽA	Aljančič Jakob – KUREJ
50	Horvat Jožef – JOŽOVC	Aljančič Jakob – KUREJ
51	Horvat Jakob – GONTEČ	Hrovat France - GONTEČ (PR' GONČ)
52	Kristan Jernej – BECEK	Mežner Andrej - BECEK
53	Renko Jožef – BOŠTEK	Terlej Janez - BOŠTJAK
54	Horvat Ivan – ŽGAJNAR	Hrovat Andrej - ŽGAJNAR
55	Zupan Urša – KAJŽOVC	Zupan Miha - KAJŽOVC
56	Terlej Jožef - DERMASTJOVA KAJŽA	Mikl Marija - TOMAŽEK
	<i>Po l. 1826 zgrajena nova hiša poleg ž. c. sv. Urha.</i>	
57	Janša Matija – MLINAR	Janša Jožef - MLINAR
58	Rakovnik Jožef – VAZAR	Rakovc Jožef - VAZAR
59	Prešern Jožef – STROJ	Razinger Gregor - STROJ
60	Janša Marija – KUMER	Janša Blaž - KUMER
61	Prešern Marko - BRKOVC ZGORNJI	Prešern Marka - BRKOVC
62	Potočnik Anton – KOVAČEK	Potočnik Anton - KOVAČEK
63	Kristan Jožef – STARČEK	Pogačar Andrej - STARČEK /SUKNAR
64	Kristan Jožef - STARČKOVA KAJŽA	Bernard Lukač - MAJDLEN
65	Resman Leon – STARULČ	Resman Janez - STARULČ
66	Zupan Mihael – GVAŽAR	Zupan Miha - GVAŽAR
67	Cotel Franc – KOVAČ	Zupan Miha - GVAŽAR
68	Janc Gregor – JANC	Janc Tomaž - JANC
69	Pretner Jožef – BEZULNEK	Pretner Marija - BEZULNEK
70	Dovžan Gašper – PIKC	Dovžan Helena - PIKC
71	Kolman Mihael – POGORU	Kristan Janez - POGORU
72	Pogačar Helena - URENČKOVA KAJŽA	Pogačar France - URENČK
73	Pogačar Helena – URENČK	Pogačar France - URENČK
74	Peer Marija –JERMAN	Peer Anton -JERMANČEK
75	Pretner Marija – JURA	Pretner France - PR' JUR
76	Mohorič Jakob – PUŠL	Mohorič Jožef - PUŠL
77	Rakovnik Tomaž – LEBAR	Rakovc Marija - LEBAR
78	Kralj Jakob, Pogačar Jožef – PREŠERN	Trunk Marija - KLEMEN
79	Resman Anton – ROBAČNEK	Tomc Jakob - ROBAČNEK / MLIN ZA ŽITO
80	Kovač Lovrenc KOROŠEC	Kovač Primož - KOROŠEC ZGORNJI
81	Debelak Lovrenc – ŠPELČNEK	Dremel Jožef - ŠPELČNEK
82	Resman Anton - ROBAČNEKOVA KAJŽA	Resman Matija - CUKERČ
83	Lebinger Simon – SMOLEJ	Lengar Jur - SMOLEJ
84	Resman Anton - ROBAČNEKOVA KAJŽA	Resman Andrej - ANDREJ (PR' PUC)
85	Korošec Lovrenc – MEDVED	Grašek Tomaž - MEDVED
86	Benko Gregor – MAZOVC	Benko France - MAZOVC
87	Mulej Štefan – KUFC	Mulej Valentin - KUFC

88	Korošec Anton – KOROŠEC	Korošec Anton - KOROŠEC SPODNJI
89	Horvat Vlentín – KOVAČIJOVC	Hrovat Valentin - KOVAČIJOVC
90	Horvat Valentin - KOVAČIJOVČOVA KAJŽA	Hrovat Valentin - KOVAČIJOVČOVA KAJŽA
91	Kollmann Gertrud – UŽENK	Kralj Anton - UŽENK / MLIN ZA ŽITO
92	Kollmann Gertrud - UŽENKOVA KAJŽA	Kralj Anton - UŽENKOVA KAJŽA

Zgrajeno in oštevilčeno v letih 1826-1868:

NEOŠTEVILČENO: Kapela sv. Križa na begunjskem pokopališču.

93 Čop Anton - COF(k. TURN), nova hiša pri gradu Kamen

94 Ovsenik Janez - JOŽOVC, nova hiša

Slovita gostilna in prenočišče s tremi zidanimi poslopji.

95 ŠOLA BEGUNJE, nova hiša

96 Mulej Janez - ŽAHOVC (ŽAHOVČAN) , nova hiša

97 Pretner Jernej - ŠIMNOVC, nova hiša

98 Tavčar Štefan - ŠMON, novooštevilčeno

Hiša je prej spadala k št. 44.

Vir: Dežela (prepis iz franc. katastra – Jure Sinobad)

1831

Grb grofov Kazianer z gradu Katzenstein, 1831

Vir: Tyroff: Wappenbuch des höheren Adels der deutschen Bundesstaaten, 1846-1865

Vir.: wikimedia.org

1842

Begunje, 1842
Vir: Joseph Wagner (dLib – NUK)

1845

(Iz Begenj nam pišejo). »Pri M. Kopaču je dozdej iz raznih krajev Slovenskiga 16 pinj naročenih. Tudi vse češke kolovrate, ki jih je Kopač dozdej naredil, so mu proti pokupili, jih že verte Gorenke Pemce, de je veselje gledati.« – To je prav!
Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 12. 3. 1845

1846

Žig urada Gospostva Kamen, 1846
Vir: arhiv družine Grilc, Studenčice

1847

Oznanilo Kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja: Od gosp. Andreja Kopača, fajmoštra v Begnjah: kašnic (Flaschenbirne); weissgeflamnter Cardinalapfel; Kirschpflaumen – brez krajnskiga imena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 9. 1847

1851

Iz Gorenskiga. V četrtek 20. sušca smo imeli učniki Radoljske okolice v Begnah prav vesel dan. Zbrali so se tukej 4 duhovni gospodje in 9 učnikov iz bližjih krajev. Prišli smo častiga gospoda Jožefa Vovka vezovat, in se jim za vse njih iskreno in neutrudljivo prizadevanje v predsedništvu po dolžnosti serčno zahvalit. Vsak, ki dobriga gospoda pozna, ve, kako zelo so se trudili in si še prizadevajo našim šolam, slovenšini in revnim učiteljem kviško pomagati. Taki domorodci so zares mile zvezdice slovenskiga obnebjaja; Bog nam daj veliko takih! Pogovorili smo se tudi eno in drugo reč prav po domače. Tudi našiga noviga nadzornika visokočastitiga g. Močnika smo se veselo spomnili. – Vse se nam zdej še precej dobro kaže; da bi zapušenim učiteljem le edino pravo – boljši dohodki – tako dolgo ne odlekovali. Bog ve, ali bo kaj ali ne! / A. Praprotnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 3. 1851

ok. 1855

Begunje, ok. 1855

Vir: Mitevž Langus (Narodna Galerija)

1866

Begne. Keše Silvester, [fajmošter](#); Pretner M., [mizar](#); Hrovat J..

Vir: Mohorjev koledar, 1866

Iz Kranjskega (volitve novih županov). C. k. deželna vlada naznanja, da so volitve novih občinskih (srenjskih) odborov na Kranjskem dovršene. Novi župani v okraji Radoliškem: V Radolici Hijacint grof Thurn-Valsassina, v Lescah Matevž Brenc, v Begnjah Matija Kralj, v Lancovu Jern. Volk iz Brd, v Kamnigorici Albert Kapus vitez Pihelsteinski, v Kropi Janez Zupan, v Ovisišči France Stritih iz dolnje Dobrave, v Mošnjah Jan. Avsenik iz Otoka, v Predtrgu France Lotrič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 10. 1866

1867

Begune. Keše Silvester, [fajmošter](#); Hrovat J., Pretnar Martin.

Vir: Mohorjev koledar, 1867

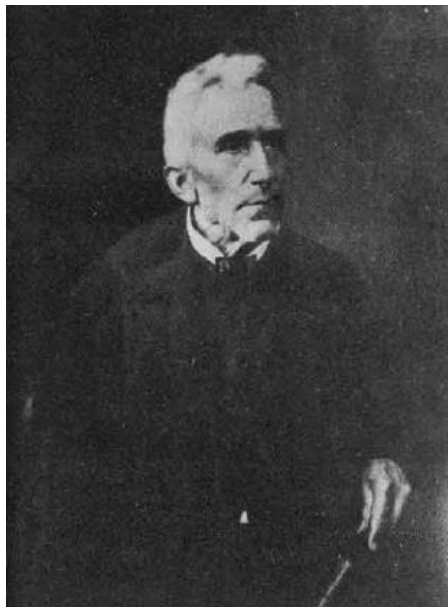
Iz Polč na Gorenskem, 28. julija – Pri nas segajo tatinske roke po kozlih kakor mačka po miših. 16. dan t. m. sta na Polski planini blizo sv. Petra bila vkradena 2 kozla vlašaka (čez leto stara), mulasta, eden črn, drug rdeč. Kdor pripomore, da se tatvina izve, mu zagotavljam primerno plačo. 17. dne t. m. zjutraj pa sta bila tudi 3 kozla v Mostah v brezenski fari po nizki ceni prodana, tudi vlašaka. Kdor ju pogreša, naj ju pride pogledat. / Jože Pohar (Pušman), hiš. št. 6.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 7. 1867

1868

Begune. Keše Silvester, [fajmošter](#); Teran J., [kaplan](#); Hrovat J., Pretnar Martin, Goričnik Jožef, Resman Anton, Kemperl T., [mlinar](#); Begunska šola.

Vir: Mohorjev koledar, 1868

Oče škofa Jegliča

Vir: Ilustrirani Slovenec, 24. 5. 1925

1869

Popis prebivalstva 1869:

Begne	95 hiš	439 prebivalcev (192 moških in 247 žensk)
Sv. Lucija (d. Zadnja vas)	7 hiš	39 prebivalcev (18 moških in 21 žensk)
Mlaka	8 hiš	64 prebivalcev (32 moških in 32 žensk)
Polče	27 hiš	143 prebivalcev (72 moških in 71 žensk)
Zgoša	36 hiš	213 prebivalcev (97 moških in 116 žensk)
Zlatina (D. Slatna)	16 hiš	85 prebivalcev (40 moških in 45 žensk)
Srednja vas	5 hiš	32 prebivalcev (17 moških in 15 žensk)

Vir: Kroparski zbornik

Begune. Keše Silvester, [fajmošter](#), [Begunska šola](#), Kemperl T., Resman Anton, Pretnar Martin, Goričnik Jožef, Mencinger J., Prešern M., Mencinger J., Hrovat J., Grilec Jern., [suknar](#).

Vir: Mohorjev koledar, 1869

1870

V Mohorjevem koledarju za leto 1870 ni podatkov o naročnikih Moh. knjig!

1871

Begne. Keše Silvester, [župnik](#); [Begunska šola](#); Pretnar Martin, Kemperl Tomaž, Resman Anton, Mencinger Janez, Mencinger Zefa, Goričnik Jožef, Grilec Jernej, Ovsenik Katra, Prešern Simon, Prešern Matevž, Jeglič Janez, Gašperin Janez, Jeklar Mina, Cotel Mina, Zupan Meta, Rakovc Marija, Pogačar Janez, Murnik Katra, Legat Jože, Muhovec Balant; Resman Janez. Ovsenik Jožef.

Vir: Mohorjev koledar, 1871

1872

Begne. Keše Silvester, [župnik](#); Stenovec Anton, [duh. pomočnik](#); [Begunska šola](#); Mencinger Janez, Mencinger Jožefa, Kemperl Tomaž, Resman Anton, Ovsenik Jožef, Pretnar Martin, Gašperin Janez, Resman Janez, Ovsenik Katra, Prešern Simon, Prešern Matevž, Goričnik Jožef, Pogačar Janez, Zupan Marjeta, Jeklar Mina, Debelak Jakob, Cotel Mina, Grilc Jernej, Muhovc Valentin, Jeglič Janez, Rakovec Mina, Legat Jožef, Kovač Mina, Zupan Miha, Justin Reza, Sturm Mina, Božič Jože, Tavčar Mina, Pohar Jožef, Olipšič Janez, Trunk Matija, Gašperin Janez, Murnik Katra.

Vir: Mohorjev koledar, 1872

(Dekan Keše) v Begunjah je po ministru za uk imenovan za okrajnega šolskega nadzornika.

Vir: Slovenski narod, 10. 10. 1872

Poštni žig Begunje, 1872
Vir: philadria

1874

(Kaznilnica za ženske) Graškega sodnijskega okraja se bo prestavila iz Lankovica na Kranjsko, tako da bomo imeli tu res vse hudodelnike v deželi. Vlada se pogaja namreč s posestnikom tako imenovanega »Jermanovega grada« pri Begunjah na Gorenskem blizu Radolljice, in kakor slišimo, bo kupila ta grad za 100.000 gold., česar bo gotovo gosp. Jerman najbolj vesel, ker toliko bi mu prav gotovo nihče ne bi dal za to posestvo. Te dni je šel viši državni pravdnik g. Gabrijel ogledat si grad in posestvo. Če se mu je pripravno zdelo, dobi Gorensko gotovo kaznilnico za ženske, katere bodo pa kmetovalcem mnogo koristile, ker jih bodo lahko najemali za majhno plačo za poljska dela, katera smejo opravljati pod nadzorstvom svojih čuvajev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 10. 1874

1876

(V novo jetniškico za ženske v Begunjah na Gorenskem) so dne 16. t. m. iz Lankovic pripeljali 40 ženskih kaznjenk, ki so jih spremljali jetniški nadzorniki in pa usmiljene sestre, katerim je država izročila oskrbovanje te nove kaznjivnice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 9. 1876

1877

(V ženski kaznilnici v Begunjah na Gorenskem) je zdaj v zaporu okoli 180 ženske, katere oskrbuje 17 usmiljenih sester.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 3. 1877

Poštni žig Begunje, 1877
Vir: ebay.com

1878

Poštni žig Begunje, 1878
Vir: FD Žalec (arhiv Veni Ferant)

1879

(Pomiloščenje.) Cesar je pomilostil 11. t. m 202 kaznjencev, ki so nekoliko svoje kazni dosedeli. Mej temi jih je 9 v Ljubljani na gradu in 3 ženske v Begunjah pri Radovljici, ki so bili precej izpuščeni.

Vir: Slovenski narod, 21. 1. 1879

Na mesto v Krško pride c. kr. zdravstveni asistent v Radovljici in zdravnik v jetnišnici begunjski dr. Binder, na tega mesto pa dr. Jelovšek, bivši sekundarij v ljubljanski deželni bolnišnici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 10. 1879

Iz Begunj na Gorenjskem, 20. oktobra. [Dv. dop.] Ne zamerite, gospod urednik, da se tudi mi spominjamo vašega lista in vam nekoliko tvarine pošljemo. (Zato sa vam nij še bati zamere. Ur.)

Naš občespoštovani gospod učitelj gre v pokoj in na mesto njega ne vemo kakšno učiteljsko moč da bodemo dobiti, ali moškega ali ženskega spola. Iz gotovega vira

vem, da, ko bi našim kmetom na glasovanje dal, to vprašanje glasujejo vsi za učitelja, ker učiteljica v šoli se jim zdi čudna moderna prikazen.

Čujemo, da je radovljiški krajni šolski svet silno se potezal, da bi dobil grozno učeno učiteljico. Moškega kompetenta sicer nij bilo (ker s kofetom ne opravi), kompetirala je pa baje tudi druga, slovenskega jezika zmožna gorenjska gospodičina. Ta pa ne govori francosko, vlaško in nij izvrstna muzikarica, kar je prvej neki vse v obilnej meri lastno, in za to bila prezrena. Prva razen omenjenih jezikov umeje svoj posebni jezik. Torej bravissimo, ta bo za nas in sprejeta je bila. Šolski svetovalci so računili čisto logično. Učiteljica bo učila naše otroke nemško, vlaško, francosko in muziko, naši otroci pa gospodičino svoj materni jezik. Če pojde po volji tebe modrijanov, bodo radovljiški otroci zaradi znanja mnogih jezikov in muzike sloveli po svetu in toplice na Bledu ne bodo potrebovale več tujih muzikantov niti čičeronov od Bog ga vedi kod: vsega bode doma dosti. Ne čudimo se torej, da nam radovljiška gospoda vse nemško dopisuje, saj imamo tam „stidtkinder“, kateri nas bodo v prihodnje v nemštvu urili in nam razlagali vse urtelne in verlorengne.

Vir: Slovenski narod, 25. 10. 1879

1880

Spomin na zaslužne kranjske sadjerejce. Dobitniki priznanj; 1847: Pretner France iz Begunj (?), 1853: Resman Anton iz Begunj na Gorenjskem, Kleindienst Lovrenc i Gorice v Mošnjah, 1854: Božič Tomaž, kmetski sin iz Novevasi v Lescah, 1855: Dežman Matevž iz Radoljice, 1856: Pogačnik Jernej iz Ovsiš, 1862: Lotrič France iz Radoljice, 1869: Dežman Matevž iz Radoljice, Tuma Jožef v Radovljici, 1869: Mulej Jožef iz Studenšič, Hudovernik France v Radoljici, 1876: Friderik Homan, trgovec v Radoljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, januar-februar 1880

7. Županija Begunje, Župan Zupan. Uradni jezik slovenski.

Vir: Slovenski narod, 1. 8. 1880

Poštni žig Begunje, 1880
Vir: stamps-plus.com

1881

Iz Begunj na Gorenjskem – Pri volitvi županstva 13. dne m. m. so bili Janez Gašparin, posestnik v Begunjah za župana, Valentin Sturm iz Polič in Matej Žnidar iz Zgoš pa za svetovalca izvoljeni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 1. 1881

Poštni žig Begunje, 1881

Vir: ebay.com

1883

† Silvester Keše, dekan v Begunjah, c. kr. šolski nadzornik, vitez Franc Jožefovega reda, roj. dne 31. decembra 1815, umrl je dne 12. decembra tega leta. – Pokojni, zmiraj zvest veri, domovini in cesarju bil je prijatelj in mnogoskušen v šolskih zadevah, vžival je popolno zaupanje svojih duhovnih tovarišev in vsega okraja in je tudi v najhujših časih zvesto stal in delal za našo narodno reč. Ves radoljški okraj pa tudi vsi Slovenci ohranijo rajncega v blagem spominu. Naj v miru počiva!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 12. 1883

Poštni žigi Begunje, 1883

Vir: ebay.com / philadria / ebay.com

1885

Matici slovenski so na novo pristopili do 10. junija sledeči gospodje kot udje: Bizjan Ivan, c. k. kaznilniški kurat v Begunjah; Soršak Ignacij, posestnikov sin v Kropi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 10. 1885

Poštni žig Begunje, 1885
Vir: ebay.com

1886

Poštni žig Begunje, 1886
Vir: ebay.com

1890

Državni zbor. Okrajni cestni odbor v Radovljici: Friderik Homan, trgovec v Radovljici in Janez Janc, posestnik v Begunjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 12. 1890

1891

(Premeščen) je č. g. Ivan Šega, kapelan v Vodica, za kurata c. kr. ženske kaznilnice v Begunje.

Vir: Domoljub, 18. 3. 1891

1892

Izpod Stola, 25. marca. Nismo se malo čudili, ko smo brali, da je deželni poslanec g. Šuklje v deželnem zboru nasvetoval, naj se okrožni zdravnik radovljiški prestavi v Kropo. Pritrjeval je temu nasvetu g. baron Schwegel, a mi Podstolci mu pritrditi ne moremo. Prav nič nimamo zoper to, da dobi Kropa svojega zdravnika, kakor ga je že imela, a da bi se okrožni zdravnik radovljiški premestil tje, temu moramo odločno oporekati. Rzsoden človek vendar ne more od nas zahtevati, da hi mi hodili iskat si zdravnika v Kropo! Res je sicer, da je v Radovljici c. kr. zdravnik, a tega ne dobimo lahko doma. On ima s kaznilnico v Begunjah in uradnimi poti toliko posla, da pri najboljši volji ne more ustrezati vsem potrebam. Zato smo z veseljem podpisali prošnjo občinskega sveta radovljiškega do deželnega odbora, da se poviša plača ondotnega okrožnega zdravnika na 800 gld. in njegovo že razpisano mesto prej ko prej odda.

Vir: Domoljub, 7. 4. 1892

Podpore za gasilno orodje. Deželni odbor dovolil je iz gasilno-stražnega zaklada za gasilno orodje podpore naslednjim prostovoljnim gasilnim društvom: Begunjah na Gorenjskem in Radovljici po 100 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 8. 1892

V občini Begunje v radovljiškem okraji bil je voljen za župana posestnik g. Jožef Šarl, občinskima svetovalcema pa posestnika gg. Jan. Janc in Jan. Janša.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 8. 1892

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji. Nadalje so premeščeni: gg. Ignacij Fertin, kapelan v Mošnjah za kurata ženske kaznilnice v Begunje ..

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 9. 1892

1893

Tombolo napravi prostovoljno ognjegasno društvo v Begunjah pri Radoljici v teku tega meseca na korist svoji blagajnici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 9. 1893

Poštni žig Begunje, 1893

Vir: FD Žalec (arhiv Veni Ferant)

1895

Begunje, od. 1898

Vir: dlib

Poštni žig Begunje, 1898

Vir: dLib

1899

Vas Begunje. (579 m, 712 pr.) Leži ob Begunjščici, koja se imenuje tudi Zgoša. Izvira pod goro Begunjščico, ter teče skozi lepo, divje romantično, Čez uro dolgo dolino Drago imenovano. Koncem te doline so razvaline Starega gradu. V Begunjščico se stekajo: Mrzli studenec, Beli potok, ki ima bel pesek in svetle postrvi, Črni potok, ki ima črno kamenje in temne postrvi, in Drnščica. Vse te vode pridejo s Karavank od Begunjščice, Kisovca, iz Zaljuknje, strme ljuknji podobne soteske, in iz Zaočevenka, ker je bilo tam malo, očesu podobno jezero. Druga voda je tu Blatnica, ki izvira izpod Poljške planine, ter se izgublja nad Lescami po travnikih. Nje dotok Mravljinec. Če ga piješ, čutiš, kakor bi mravlje šle po telesu.

Begunje so bile v 13. in v začetku 14. stoletja lastnina plemenitežev s priimkom Rain. Leta 1338 je dobil tukajšnji grad Jurij Kacijanar, po kojem se imenuje še sedaj Katzenstein. V sedanji obliki je bil sezidan 1537. Zadnji njegov posestnik Jerman ga je prodal 1876 erarju, ki je ustanovil tu kaznilnico za ženske. Koncem doline Drage stoje razvaline Starega gradu. Gospodje s priimkom Stein so bili njegovi sezidatelji, 1469 ga je kupil Jurij Lambergar. [eden iz te rodovine Krištof je imel, kakor pripoveduje pravljica, boj z velikanom Pegamom. Cerkev sv. Urha sezidana 1740, slika v velikem altarju Leyerjeva, slike v prezbiteriju in na stropu ladije Bradaškove. — Nad Planino v Begunjščici je rudnik, kjer se koplje mangan, ki se odvaža na Javornik in Savo. Ob Begunjščici in Blatnici je mnogo žag in malinov in tovaren za sukno. — Severo-zapadno od Begunj je na 841 m visocem holmu v gotiškem slogu sezidana cerkev sv. Petra. Ustanovili so jo lovci. Za cerkvijo stoji na skali, v koji je votlina, mala kapelica. Iz te votline, pravijo ljudje, piha veter z Rima.

Vir: Kranjska dežela (spisal Josip Ciperle, 1899)

Tombola z dobitki je dovoljena za tekoče leto kmet. podružnici v Begunjah na Gorenjskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 5. 1899

1900

V begunjsko kaznilnico pošljejo v kratkem iz Gradca Pavlino Kraupa in njeno hčer Alojzijo, ki sta ljudi ogoljufali za 85.980 kron. Mati je dobila šest let težke ječe, hči pa dve in pol leta.

Vir: Gorenjec, 10. 2. 1900

Častno občanstvo je občinski odbor v Begunjah podelil ondotnemu župniku čast. gosp. I. Košmelju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 5. 1900

Trgovina in obrt. V radovljiškem političnem okraju so v minulem mesecu na novo pričeli izvrševati obrt: Janez Fajdig v Zgošah; trgovino z mešanim blagom, Janez Fajdig v Zgošah, Janez Jeglič v Begunjah, Janez Potočnik na Češnjici in Frančiška Smukavec v Kropi; gostilniški in točajski obrt; Luka Kenda v Zapužah, narejo žganja; Jožefa Pirc na Lipnici, tovarno žebeljev; Janez Gašperin v Zgošah, mlin in žago.

Vir: Gorenjec, 26. 5. 1900

V Begunjah je bila dne 16. m. m. volitev župana in svetovalcev. Izvoljeni so bili: županom zopet prejšnji župan g. Ivan Janc, posestnik; svetovalcem pa gospodje: Valentin Zavrl, nadučitelj; Valentin Šturm, veleposestnik; Jožef Palovšnik, posestnik, in Ivan Fajdiga, trgovec in gostilničar.

Vir: Gorenjec, 1. 9. 1900

1901

Vdrugič na dvoboj nas kliče slavnoznani klobučar Andrej Resman iz Begunj, ker ne more pozabiti, da smo v eni zadnjih številčk pisali, da se bodo škofovi zavodi v Št. Vidu gradili s kmetjskimi žulji. Zadnjič smo že odgovorili na poziv k prvemu dvoboju. A mož ni zadovoljen, temveč nam je poslal naslednje pismo: »Begunje 1. 5. 1901. Slavno uredništvo »Gorenjeca« v Kranju. Oziraje se na Vašo notico od 27. 4. 1901 poživljam Vas kar najodločneje da prekličete besede katere ste govorili o razmerju med menoj in mojo ženo. Jaz jo nisem nikdar odspredel še manj pa odzadej tepel in kdor to trdi se grdobno lae. Poživljam Vas da pridete prav gotovo sem, da mi pot v Kranj prihranite ker sem trdno odločen kosti Vašega rojstva korenito prerukati. O škofu pa ne pristojta meni soditi Vam ne in sploh nobenemu, ker so njegova pota nepogruntliva. Z Vam pristojnim spoštovanjem Andrej Resman klobučar. V kolikor so nam razmere znane potrjujeva. (Podpisa nečitljiva.) Ta škofovi bratranec je pač čuden človek. Vse Begunje se mu smeje, ker uganja take šale. Radovedni smo le, če je dobil za svoje budalosti že kako provizijo. Škoda je le, da »Gorenjec« ni šaljiv list a la »Brus«, »Brencelj« ali »Brivec«, da bi ga malo pobrusil ali pobril. Gospod Resman, ker Vas že tako srbe pesti, Vam damo dober nasvet, da si naročite kakega mazila (žavbe) in svoje roke dobro namažete, da si vsaj nekoliko pomirite svoje razburjene in tepežaželjne ročice.

Vir: Gorenjec, 11. 5. 1901

Imenovanje v cestni odbor: Deželni odbor poklical je v cestni odbor Radovljiški: Ivana Janca, župana v Begunjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 7. 1901

Nesreče. 56-letni posestnik Ivan Resman po dom. Starula iz Begunj je na planini, kjer je kosil, padel v 200 m globoko brezno in se ubil. Ponesrečenec je bratranec ljubljanskega škofa.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 9. 1901

Ponesrečil se je na Begunjšici pri spravljanju sena posestnik Janez Resman iz Begunj na Gorenjskem ter v malo trenutkih izdahnil dušo. Ponesrečeni, ki je bil bratranec presvetlega knezoškofa ljubljanskega, zapušča vdovo z devetimi otroci.

Vir: Domoljub, 14. 9. 1901

Podpore gasilnim društvom. Deželni odbor je za gasilne namene iz stražno-gasilnega zaklada dovolil in nakazal gasilnim društvom in občinam sledeče podpore: Kropa 400 K., Radovljica 200 K., Begunje 100 K.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 10. 1901

1902

Izjava. Podpisani naznanjam, da za Marijo Zupan iz Begunj št. 66 nisem plačnik ne v denarju, ne v denarni vrednosti. V Begunjah, dne 4. septembra 1902. Andrej Resman, Begunje št. 30.

Vir: Gorenjec, 6. 9. 1902

Deželni odbor je iz stražno-gasilnega zaklada dovolil gasilnim društvom podpore: Radovljica 200 kron, Mošnje, Kamna gorica, Begunje 150 kron, Kropa 100 kron.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 12. 1902

1903

Občinski odbor na Bledu (seja 20. junija) z veseljem pozdravlja nasvet občinskega svetovalca A. Vovka, da se v primernem času stopi k akcijski družbi elektrarne, katera se misli napraviti pri blejskem mostu. Naprava je proračunjena na 300.000 K in bi dajala luč občinam Bled, Radovljica in Begunje.

Vir: Gorenjec, 25. 7. 1903

Volitev občinskega odbora. Dne 4. julija se je vršila volitev občinskega odbora za občino Begunje, in je bil izvoljen županom Jožef Sodja, občinskim svetovalcem pa Janez Fajdig, gostilničar v Zgošah; Jožef Resman, pek v Zgošah; Luka Lenger, posestnik v Begunjah; Valentin Sturm, posestnik v Policah.

Vir: Gorenjec, 22. 8. 1903

1904

Kmetijska podružnica v Begunjah pri Lescah ima v četrtek 8. decembra 1904 ob 3. popoldne po večernicah v šoli svoj občni zbor z naslednjim sporedom: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Volitev predsednika in odbornikov, 3.) Pobiranje udnine za leto.

1905 in naročanje drevesec. 4.) Slučajnosti. Begunje (Gorenjsko), 19. novembra 1904. V. Zavrl. Ako bi ob določeni uri ne bilo zadostno število članov, se vrši zborovanje pol ure kasneje brez ozira na število udeležencev

Vir: Gorenjec, 3. 2. 1904

Iz Begunj se nam piše: Na praznik sv. Jožefa nam je napravilo tukajšnje gasilno društvo večerno predstavo. Igrala se je veseloigra »Doktor Hribar« in burka »Bratranec«. Igralci so bili sami domači fantje in dekleta, vsi diletanti in to prvič. Zato smo težko pričakovali določeni čas, ker vsak je bil radoveden, kaj zamorejo uprizoriti domačini, in danes smemo reči: vsa čast jim! Vsak igralec je bil popolnoma kos svoji vlogi, tako da se je po končani predstavi slišal le en glas: izborni. Nismo pričakovali, da bi se igri tako gladko, okusno in tako sočutno predstavljali. Tudi oder, obleka in drugo je bilo za igri prav primerno. Prostori so bili do kotička napo njeni in mnogo ljudi je moglo oditi, ker niso dobili več vstopnic. Zato je tudi mnogih želja, da bi se predstava ponovila. Sicer smo zvedeli, da se namerava ista ponoviti, pomnožena še z neko burko. In prav bi bilo to! Želimo pač, da bi nam društvo več tako prijetnih večerov napravilo, saj vidimo, da je za to dovolj izbornih moči. Vsa hvala pa gre tu vsem, ki so le količkaj pripomogli do tako lepega vspeha.

Vir: Gorenjec, 26. 03. 1904

1905

Letoviška kraja Begunje in Poljče sla imela v minulem letu 68 tujcev, od katerih se jih je ondi mudilo 14 do treh dni, 12 do štirinajst dni, 22 do treh in 20 do štirih tednov.

Vir: Gorenjec, 6. 5. 1905

1906

Zanimiv prirodni dogodek na Gorenjskem. Poleg vasi Poljče, Begunške fare, uro od Radovljice pod gorami, so preteklo sredo med 3. in 4. uro popoldne začuli ljudje mi polju, kako je v gori kraj sv. Petra jelo bučati in pokati, kakor bi se lomilo skalovje. Prišlo je od vrha gore in se bližalo podnožju, butalo in treskalo je pod zemljo venomer, pri tem se je drevje v gozdu lomilo kakor med najhujšim potresom. Hkrati pa šine iz zemlje ognjen steber, ki se je špiralasto vil k nebu, na svojem vrtincu pa nesel hosto, ki jo je vrtil v zraku. Za tem pa se v ognjenem stebru začuje grom, kakor bi gora razpočila in bel dim se je zvalil po vzduhu. Vsled hudega zračnega pritiska je nastal tak vihar, da je vrgel nekega starčka, gredočega po cesti, na tla. Na mesto izbruha se je našlo težko čudno po smoli smrdečo črno kamenje. — Poskrbljeno je, da se stvar znanstveno preišče.

Vir: Domoljub, 13. 6. 1906

Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah pri Lescah bodo obhajalo letos 25-letnico svojega obstanka. V ta namen namerava napraviti slavnost dne 5. avgusta t. l., in sicer v večjem obsegu. Zato bode napravilo tudi kegljanje za lepe dobitke. To kegljanje se pa začne že v nedeljo 24. t. m. na vrtu gosp. Iv. Avsenika v Begunjah,

na katero se tem potom uljudno vabijo vsi prijatelji kegljanja in podpiratelji gasilnega društva.

Vir: Gorenjec, 23. 6. 1906

Občinske volitve v Lescah dne 4. t. m. so izpadle za napredno stranko zelo sijajno, ker je zmagala v vseh treh razredih. Nasprotniki so dobili le peščico glasov. - Tudi v sosednji občini Begunje so zmagali napredni odborniki. Živeli!

Vir: Gorenjec, 7. 7. 1906

Iz Begunj pri Lescah. Tukajšnje gasilno društvo obhaja letos 25 letnico svojega obstanka. Zato se še pripravlja, da proslavi 5. avgusta t. l. to slavlje z obširnejšim programom, kar bodo še svoječasno naznanjeno. V to svrhu je že priredilo kegljanje na dobitke, katero se konča na imenovani dan. Vsi prijatelji kegljanja in prijatelji ter podpiranji gasilnega društva se tedaj uljudno vabijo na to kegljanje, ki se vrši na kegljišču gospoda Iv. Avsenika v Begunjah.

Vir: Gorenjec, 7. 7. 1906

Okrajni cestni odbor radovljiški je sklenil uravnati cesto skozi Begunje in zato podreti dolgi zid ob cesti, ki tako kazi lepo vas.

Vir: Gorenjec, 13. 7. 1906

Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah pri Lescah priredi v nedeljo, dne 2. septembra 1906 slavnost 25-letnice društvenega ustanovljenja in blagoslovljenja novega »Gasilnega doma« dne 2. septembra 1906. Spored: od 9. ure nadalje sprejemanje došlih p. n. društev. Ob $\frac{3}{4}$ 11. uri nastop vseh p. n. društev pred novim gasilnim domom in odkorakanje v cerkev. Ob 11. uri sv. maša. Po isti blagoslovljenje novega gasilnega doma. Ob 1. uri skupen obed v restavraciji g. Ivana Avsenika. Ob 3. uri istotam koncert slavne kranjske meščanske godbe, katera svira tudi pri sprejemu in obedu. Vstopnina 50 vin. Na osebo. Preplačila se hvaležno sprejemajo, ker je čisti dobiček namenjen v pokritje stroškov novega gasilnega doma. Uniformirani društveniki so vstopnine prosti. Med tem je srečolov in kegljanje na dobitke, kar se zaključi ob 7. uri zvečer; potem je prosta zabava. Opomba: P. n. slavna društva, ki se nameravajo udeležiti tega slavlja, naj nam izvolijo to čimpreje naznaniti, zlasti pa naj se izvolijo udeleženci skupnega obeda naznaniti najkasneje do 31. avgusta t. l. / Odbor.

Vir: Gorenjec, 18. 8. 1906

Dne 2. septembra priredi tukajšnje gasilno društvo veliko slavlje zaradi 25 letnega svojega obstoja in zaradi blagoslovljena novega gasilnega doma. Pri tej slavnosti bode sodelovala tudi izborna meščanska godba iz Kranja. Naš novi gasilni dom je prav lična stavba, v kateri je tudi občinska posvetovalnica in stanovanje za hišnika. Pri gradbi te prepotrebne stavbe ima največ zaslug sedanji župan gosp. J. Sodja.

Vir: Gorenjec, 25. 8. 1906

Vodovod. Od deželne vlade je prišlo uradno obvestilo, da se je poljedelsko ministrstvo zavezalo dati 40 odstotkov državne podpore, t. j. 66.000 kron. Dela razpiše v sporazumu s poljedelskim ministrstvom in prizadetimi občinami Radovljica, Lesce in Begunje deželni odbor kranjski, ki bo tudi po svojih inženirjih nadzoroval gradbo.

Vir: Gorenjec, 1. 12. 1906

1907

Društvo ta povzdigo prometa s tujci se snuje za občine Radovljico, Lesce in Begunje.

Vir: Gorenjec, 11. 5. 1907

Okrajni cestni odbor radovljiški je sklenil uravnati cesto skozi Begunje in zato podreti dolgi zid ob cesti, ki tako kazi lepo vas.

Vir: Gorenjec, 13. 7. 1907

V vednost. Vsa vprašanja in sploh vse željo, tikajoča se »društva za privabitev tujcev za občine Radovljica, Lesce, Begunje in okolico« je naslavljati edinole na naslov: »Društvo za privabitev tujcev za občine Radovljica, Lesce, Begunje in okolica« v roke tajnika g. J. Šega, Radovljica.

Vir: Gorenjec, 13. 7. 1907

Skupna seja občinskih odborov za Radovljico, Lesce in Begunje je bila včeraj. Sklenilo se je najeti posojilo za zgradbo vodovoda, in sicer po razmerju davčne sile posameznih prizadetih krajev.

Tukajšnja posojilnica je dobila lično novo ograjo. Kaj pa hranilnica in stavbenska družba? Društvo za privabitev v tujcev, podrezaj malo!

V albumu, ki se bo izdal v septembru za vso Kranjsko v 36 slikah, bo zastopana tudi Radovljica s pogledom na Begunje in Karavanško gorovje.

Vir: Gorenjec, 17. 8. 1907

Iz Begunj na Gorenjskem. Pri nas smo izgubili nam tako priljubljenega in spoštovanega gospoda župnika, ki so šli v pokoj. Celih 23 let so neumorno delovali v blagor župljanov. Prekrasno so okinčali farno cerkev, kakor tudi podružnice, zato se jim vsi župljani srčno zahvaljujemo za ves njihov trud in ljubezen! Bog daj, da bi kmalu dobili njim vrednega naslednika!

Vir: Domoljub, 5. 12. 1907

1908

Pasji kontumac je razglašen nad občinami Lesce, Begunje, Predtrg, Radovljica in nad vasmi Brezje, Globoko, Gorica, Dobropolje, Dvorska vas, Mošnje, Noše, Zgornji in Spodnji Otok, Posavec, Črnivec in Vrbnje občine Mošnje ter Smokuč občine Breznice.

Vir: Gorenjec, 22. 8. 1908

1909

Umrli je v Begunjah tamošnji župan, posestnik, odbornik krajnega cestnega zastopa in svetovalec krajnega šolskega sveta g. Josip Sodja.

Vir: Gorenjec, 27. 2. 1909

V Begunjah pri Radoljici je umrl pretečeni teden ondotni župan g. Josip Sodja. Mož je bil dober, le liberalcem se je da preveč izrabljati. Pokoj njegov, duši.

Vir: Domoljub, 4. 3. 1909

Iz Lesec. Čudimo se, da Begunjci skoraj nič ne poročajo o domačih novicah med svet, saj imajo vendar večkrat dokaj zanimivega. Sedaj pripovedujejo, da se njih župnik Kleindinst že več ne zna dostojno obnašati. Pretepel je namreč nekega dečka v šoli tako, da je bil ves klobasast ter imel mnoge potplutbe. Pa še s kakšno jezo in kričanjem je to počel in ga metal po tleh pred celim razredom, da so se vsi otroci tresli, potem jih je pa zmerjal z begunjskimi barabami. Zakaj neki je šel med Begunjce? Kajneda je to olikano! Dečkov oče je naznanil to stvar orožnikom, da pride na pristojno mesto. Radi bi vedeli, na kakšen način uči župnik otroke dostojnega vedenja, ako jih tako srednjeveško pobija. Pa kaj učiti! saj Begunjci sami ne verjamejo, da zna župnik zadosti poučevati, ker mu morajo večkrat gg. patri iz Brezij pomagati, ali pa celo izostane od pouka. Na lov hoditi, posebno v spremstvu, to zna dobro, še čelo ponoči od doma ostajati, da ga iščejo za sv. obhajilo, pa ga ni nikjer dobiti. Za prvega aprila zna tudi ljudi imeti, ko se jim zvoni k maši, h kateri pridejo, a maše pa ni, ker je prijetnejše v Gorici. Saj so tako divji petelini, pute, srne in drugo več, kakor njegova služba, ker še tega ne drži vselej, kar oznani. Se mnogo se pripoveduje, kar bomo pa ohranili za prihodnje. Begunjci imajo oči odprte tudi ponoči, pa ponavadi po več skupaj.

Vir: Gorenjec, 15. 5. 1909

Shod v Begunjah na Gorenjskem. V nedeljo dne 19. junija se je vršil pri nas prvi ljudski shod S. L. S. Akoravno je bil v naglici napovedan, je bila udeležba nepričakovano velika. Večina begunjskih mož je z največjim zanimanjem poslušala deželnega poslanca g. Pibra, ki je poročal o delovanju S. L. S. v deželnem zboru ter naštel posamezne točke v korist kmeta, n. pr. lovski zakon, ljudsko šolstvo in deželno zavarovalnico, melioracijsko postavo z ozirom na zboljšanje planin in pašnikov, kar je zlasti za nas Begunjce velike važnosti. Malo je občin, ki bi imele tak zaklad v občinskih pašnikih kakor ravno Begunje, toda žalibog je komaj ena tretjina dobra za pašo, vse drugo je zanemarjeno. Veliko se je že potrudil za to predsednik gospodarskega odseka. Iv. Trunk ter oddal že pred letom potom županstva prošnjo za podporo, katera je pa najbrž kje zaostala. Nova potrjena postava za varstvo planin in pašnikov je za nas velevažnega pomena. Gospod poslanec nam je vso postavo natanko pojasnil, dal potrebna navodila in obljubil svojo pomoč. Vse ga je .poslušalo z največjim zanimanjem, tako, da se je sam izrazil, da je imel ta dan res pravi užitek in da kaj tacega ni pričakoval. Domači župnik se mu je z navdušenimi besedami zahvalil za podučne besede ter ga imenoval naravnost gorenjskega planinskega poslanca. Kako se ta trudi in dela za slovenskega kmeta, to je znano. Ti nazori in načrti, katere je razvijal gosp. poslanec, so nazori S. L. S. Vsi smo danes lahko spoznali, da je ta stranka za nas, bodimo tudi mi zanjo. — Omenjal je tudi, da so bili Begunjci dosedaj zato tako zapuščeni, ker niso bili edini in popolnoma nič organizirani. Od danes naprej pa naj delajo skupno, edino na podlagi S. L. S., tako kakor so začeli, to bo vsakemu posamezniku kakor tudi celi občini v veliko korist. Končno se je še g. župan Lengar v imenu cele občine zahvalil gospodu poslancu za njegov velik trud ter ga prosil tudi nadaljne naklonjenosti. Gospodu poslancu izrekamo vsi iskreno zahvalo z .željo, da pride kmalu zopet v našo sredo.

Vir: Domoljub, 1. 7. 1909

V Begunjah na Gorenjskem je bil pretečeni petek izvoljen soglasno županom Janez Trunk, vrli katoliški mož ter odločni pristaš S. L. S., ravno tako so bili soglasno izvoljeni tudi vsi svetovalci. Trdno upamo, da bo novi odbor deloval složno v korist celi občini, kar nam je priporočal tudi visokorodni gospod okrajni glavar. Volitev se je zvršila ravno pred prihodom presvitlega gospoda knezoškofa. Po izvolitvi je šel novoizvoljeni župan in odborniki z gospodom glavarjem na čelu pozdravit gospoda knezoškofa, ki je prišel na birmovanje in katerega so Begunjci lepo sprejeli. Že v Lesce mu je nasproti jahalo osem izvrstnih jahačev; najlepše pa je bilo videti njihovega poveljnika, ki je jahal spredaj na iskrem arabcu, v najhitrejšem trabu. Popoldne je Presvitli napravil izlet k Sv. Petru, kjer je po dolgem času zopet občudoval krasoto njegovega rojstnega kraja. Kdor še ni videl te lepe panorame, katera nudi na vso Gorenjsko pogled raz sv. Petra, ta naj pride semkaj, da se prepriča. Drugi dan je šel Presvitli k Sv. Luciji-Podgoro, nazaj grede je obiskal svoje sorodnike. Pri birmi v nedeljo je bilo 150 otrok, polovico tujcev.

Vir: Domoljub, 15. 7. 1909

1910

Begunje na Gorenjskem. Prebivalci Begunj smo prav radovedni, čemu nas obiskuje naš presvitli škof Anton Bonaventura tako pogostoma. Šepeče se, da bodi spreobračat našega župnika, — drugi zopet hočejo vedeti, da zbira snov za svojo knjižice, ki jih meni napisati za moške, to je za mladeniče in za dekleta. Napačno bi ne bilo, ko bi se oglasil tudi malo na Brezjah ?? — Se bolj čudom se čudimo Begunjci, ker ne beremo čisto nič, zakaj še ni prišel oni Bornov lovec Eisenpart, ki je streljal na Begunjščici po nedolžnih ljudeh pred poroto v tej dobi. Smo li še v ustavni državi? Imajo li baronovi lovci druge postave kakor pa mi navadni zemljani?! Zahtevamo pojasnila. / Begunjec.

Vir: Gorenjec, 12. 3. 1910

V Begunjah na Gorenjskem so je ustanovilo katoliško slovensko izobraževalno društvo.

Vir: Domoljub, 31. 3. 1910

V Begunjah se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. popoldne po nauku na prostem za cerkvijo zelo dobro obiskan občni zbor našega Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Za govornika smo naprosili g. F. Terseglava iz Ljubljane, ki nas je navdušil za nadalnje marljivo delo v društvu, kojega namen je v prvi vrsti vzgojiti poštene može, vnete matere, bogoljubna dekleta in čedne fante. To bodi pravi gorenjski ponos: biti ponosen na svoje katoliško mišljenje in lepo, tudi na zunaj spodobno življenje. Obljubili smo si, da se bomo po teh naukih tudi ravnali in za naše izobraževalno društvo vse svoje moči zastavili. Občni zbor je pokazal, da se naše društvo nahaja v tako ugodnem položaju, kakor ne kmalu kakšno. Blagajničar je poročal o ugodnem denarnem stanju društva, ki nima malodane nič stroškov, ko ima lepo in bogato knjižnico, ki nam jo je prevz. knezoškof, naš rojak, podaril. Begunjci silno radi bero. Izvedeli smo, da dobimo najbrže že prihodnje leto svoj Dom, za katerega se zelo prizadeva naš g. župnik Kleindienst. Izvolili smo prejšnji odbor, za

predsednika pa je kakor do zdaj naš vrli župan. Pristopili so zopet novi udje — 120 jih je do zdaj. Tako smemo Begunjci na svoje društvo biti ponosni.

Vir: Domoljub, 20. 10. 1910

1911

Novice iz Begunj. Naš gospod fajmošter ne hodijo sedaj na lov, ker so dobili od škofa zaradi tega dolg nos. Ampak sanjkajo in drsajo se cele dneve, zvečer pa sedijo po stari navadi v »štiblcu«. Pred polnočjo tudi sedaj nimajo časa kot takrat, ko so naročili ženinu in nevesti, naj prideta okoli polnoči k izpraševanju.

Oče župan plava čisto v klerikalnem toku. Za eno roko ga vlačijo župnik, za drugo Krofičev lemenatar. Pred letom nam je umrl občinski tajnik; dosti sposobnih ljudi za ta posel je med Begunjci, ki pa imajo na sebi to napako, da niso zagrizeni klerikalci. Kaj tedaj storiti? Gospod župnik so dejali, gospod lemenatar zaječali, oče župan pa je pri odborovi seji prodrl s predlogom, da bo tajnikoval od sedaj naprej sam. Župan, tajnik, mesogledec, cenilec, kmet, vse v eni osebi. Devet rokodelstev — saj poznate ta pregovor. Begunjci pa moramo gledati sedaj županove čirečare, občudovati njegov izborni slog in spretnost v izpuščanju pik in vejic. Sramota za tako občino!

Pošta se bo spomladi morala seliti, a v Begunjah bo težko dobila kar tako hitro primeren prostor. Županu, župniku in lemenatarju je pač vseeno, kje da je, Begunjcem pa je zelo mnogo na tem, da ostane v Begunjah. Gospod župan, pobrigajte se raje zato in ne iščite klerikalnega tajnika in organista širom sveta!

Pri nas živi čudna žival. Ima sicer jako ljubeznivo in nedolžno ime — Begunjci ji pravijo »Martinček« — skriva so pa pod imenom do sedaj v Begunjah ta nepoznana pošast. Ta spada po nauku naravoslovcev v isto družino živali kot martinček, njeno pravo ime pa je kameleon, žival, ki izpreminja svojo barvo, kot ji bolj kaže. Če čepi na drevju med listjem, je lepo satena, če bi sedla na rdeč socialno - demokratični nagelj, bi postala rdeča, če bi se pa zaletela v črno farško suknjo, bi počrnela popolnoma. Škodovati ne mora nikomur, ker je premala in preneumna. — Tak je tudi naš Martinček. Bil je pred leti socialist, rdeč, ker jo zašel v Ljubljani mednje. Tedanje njegova nazore o socializmu je očrtal prav zanimivo pisatelj Meško v »Koledarju« pod naslovom »Socijalist«. Pozneje se je izdajal, za na prednjaka, a sedaj je hud klerikalec, bolj papeški, kot papež sam. Vzrok: Župnik mu je obljubil dela pri sestavljanju odra za klerikalno društvo. Begunjci mu pravijo tudi policaj, ker nihče ni varen pred njim, da bi ga ne ovadil, opravičal ali oštel — Očrtal sem Vam danes klerikalne korifeje in njih delovanje v naši fari, prihodnjič pa kaj drugega.

Vir: Gorenjec, 14. 1. 1911

Iz Begunj. Naše gasilno društvo ja vprizorilo dne 19. m. sv. v svojem lastnem gasilnem domu znano narodno igro »Revček Andrejček«. Obupavali smo skoraj, da bi se mogla ta igra vprizortiti na tako majhnem odru. Toda gasilno društvo se ni vstrašilo stroškov. Poskrbelo je za povečanje odra in za napravo potrebnih kulis. Po zasluženju marljivega in vsestransko za društvo vnetega g. nadučitelja in njegove dražestne gospe soproge se je predstava v vsakem oziru popolnoma posrečila. Igralo se je jako povoljno in tudi pevski zbor je bil zadovoljiv. Vse večje vloge so bile v zelo spretnih rokah. Edina napaka je bila ta, da so nekateri igralci mestoma govorili pretiho. Gasilnemu društvu samo čestitamo na tej priredbi in želimo, da nas se večkrat na enak način razveseli.

Gorenjec, 4. 3. 1911

Iz Begunj. Pretečeno nedeljo so priredili begunjski igralci prelepo narodno igro »Revček Andrejček«, in sicer v gasilnem domu. Igra se je vprizorila naravnost čudovito dobro, kajti ako se vpoštevava vse one težkoče, s katerimi se morajo boriti igralci kakor tudi režiser na takih odrih, kakršne premoremo sploh po deželi. Prvenstvo v nedeljski igri moram pač dati »Andrejčku«; maska in igra sta bili tako dobro pogojeni, da bi si pač lahko v ponos šteli tudi večji odri, ko bi imeli tako spretno moč, kakor je bil ravno »Andrejček«. Žal, da nas ta igralec zapušča, ker si poišče kruh v daljni deželi. V dobrih rokah jo bila vloga Francke. Tak značaj smo si vedno predstavljali vlogo Francke, čutečo srce, a trda zunanost. Edino oni prizor, ko moli Francka prod križem, bi želeli, da bi Francka bila malo bolj potrta in obupana. Dober pajdaš ji je bil Pavle, pristna gorenjska korenina. Igra dobra in ne pretirana. Povse sta nam ugajala trda grča Jeklen In kmetsko prebrisani Grešnik Vse kretnjo so bile teko navadne - in neprisiljene, da bi pač mnogoterim svetovali — pridi se le učit. — In kaj naj rečemo o Anžetu? Vsak gledališki oder bi se lahko ponašal ž njim. Tudi manjše vloge so bile v dobrih rokah. Seveda o vseh podrobneje poročati, bilo bi preobširno. Želimo le, da se naj tako igralci kakor tudi igralke poprimejo z veseljem pričetega dela in prepričani smo, da bo njih sloves zaslovel daleč po deželi. Nikakor pa ne smemo in ne moremo prezreti glavo in srce tega, za narodna izobrazbo tako potrebnega podjetja, g. nadučitelja Zavrla in njegova soproge. Mnogo truda in skrbi sta imela — a ne strašita se. Gmotne koristi na pričakujta, zadošča naj vama priznanje in ljubav, ki sta si jo pridobila v begunjskem ljudstvu. Zato vama kličemo: Vrlo naprej pa začrtani potil Na skorajšnje svidenje!

Gorenjec, 11. 3. 1911

Iz Begunj na Gorenjskem. Našim nasprotnikom trda prede za občinske volitve, zato so napeli vse sile. Zahotelo se jim je namreč po časih strankarstva. Sedanji župan pa je, dasi je pristaš S. L. S., v uradu nepristranski. Da bi torej dobili v pest vodstvo v občini, kakor je bilo nedavno, da bi občino zopet spravili v nove dolgove, kakor se je že zgodilo, so začeli farbati ljudi z nesramnimi lažmi. Trdijo 1. Da bodo ljudje morali plačevati kupljeno Primčkovovo hišo — novo kaplanijo. To je grda laž! Niti vinarja ne bo nihče plačal. Denar za to je že pripravljen. Okoli 5500 K je v posojilnici od prejšnje kaplanije, drugo bo dala cerkev; če bi pa ta ne plačala, plačajo presvitli gospod knezoškof, kar so obljubili. 2. Trdijo, da bo župnik zidal nov hlev, baje takega, kakor ga ima baron Born. Smešno! Ali ne vedo ti ljudje, da gospod župnik nima ničesar odločevali, ampak komisija. Če ta izprevidi, da je treba kaj popraviti ali prezidati, se potem izvrši, drugače ne, ravno tako tudi komisija določi, kako se to napravi. Sploh je pa hlev v tako slabem stanu, da se mora popraviti, naj bo župan Peter ali Pavel. 3. Skrbi jih tudi naša igralna dvorana. Tu moramo zopet povdariti, da se ne bo nikomur delala sila; če bo kdo prostovoljno kaj prispeval, bo prav, če pa ne, pa tudi dobro. In take laži trosijo ljudje, ki so do skrajnosti brezvestni; kar nameravajo sami storiti, to podtikajo nam. Vprašamo samo, ali niso kupili pri »Gasilnem domu« mnogo sveta zato, da bodo delali veliko dvorano in novo shrambo za gasilno orodje, kljub temu, da »Gasilni dom« popolnoma zadostuje za gasilno orodje, kolikor ga je, in kljub temu, da imajo že 7000 K dolga, za katere občina dobro stoji in od katerega leži 2000 K popolnoma na občini. In sedaj hočejo na ime občine zopet vzeti več tisoč, da bodo zidali; seveda če dobe v roke občinski zastop. Občani, ali so ti stroški potrebni? Ali ne veste, da je v pravilih, da, če se gasilno društvo razpusti, mora občina prevzeti ves dolg! Ti ljudje so zmožni kaj takega storiti. Napravili bodo cel kup dolga, potem pa, halo! občina plačuj!! Gasilno društvo naj torej rajši prej poplača stari dolg, potem naj

novega dela. Neka vodilna oseba pri gasilnem društvu se je izrazila, naj se varuje občino pred škodo. Torej delajte tako in plačujte dolg z denarjem, ki vam ga prinesejo ljudje pri igrah, mesto, da po vsaki igri zapijete eno četrtno, rajši še več, onega denarja, ki ga dobite za potrebe gasilnega društva in ne za potrebe »gašenja žeje«, že veste kje. Občani, ali boste to trpeli?! Pa še več. Tisti, ki se tako bojo občinskega dolga od naše strani, nameravajo tudi zidati novo šolo, kljub temu, da vedo, da so vasi pod goro prosile za svojo šolo in da ta prošnja še ni rešena. In koliko bi to stalo?! Gotovo okoli 10.000 K. Sedaj pa sodite sami in se zgražajte nad tako brezobzirnostjo. V vaših rokah, občani, je sreča in blagostanje občine ali pa nesreča. Izberite vi sami, kakor vam drago; toda zapomnite si, da bodo poznejše tožbe prepozne. Sploh bomo pa o tem še natančneje govorili. Kar se pa tiče laži od nasprotne strani, bodo te laži gotovo »fentale« nasprotnike same, kakor zaslužijo.

Vir: Domoljub, 6. 7. 1911

Iz Begunj na Gorenjskem. Taki so naši nasprotniki! Sami smejo zabavljati in se lagali po svojih umazanih listih, kar hočejo. Če jih pa mi malo potipljemo, pa nastane tako javkanje in bevskanje in divjanje, da se že nam smilijo. O, le tako naprej, vi junaki »Jutra«; ljudstvo vas bo že spoznalo in se s studom obrnilo od vas.

Vir: Domoljub, 13. 7. 1911

V Begunjah se vrši zaradi slabega vremena velika veselica gasilnega društva v Begunjah v nedeljo, dne 23. julija 1911 na prostem, na srenjskem svetu v Zapužah z že napovedanim sporedom. Vstop vsakemu prost. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi najuljudnje odbor.

Vir: Gorenjec, 22. 7. 1911

Iz Begunj nam poročajo: Kar smo pričakovali, se je zgodilo. Begunje so brez vode. Danes so nam naenkrat odpovedale vse pipe, in Begunje, kjer je letos vse zasedeno od tujcev - letoviščarjev, so brez vode. To so posledice premodrega deželnega odbora, ki je mislil, da so še oni časi na svetu, kakor tedaj, ko je Mojzes udaril po skali in voda je pritekla. Naš župan je vsa hvale vreden možakar. Ko se ga je opozorilo, da ni vode, se je kratko odrezal: »Kaj meni mar, jaz imam dovolj vode.« — Dobro znamenje za prihodnje volitve.

Vir: Gorenjec, 29. 7. 1911

Na okrajno glavarstvo v Radovljici je naslovljen dopis iz Lesec, ki se glasi: »V prvi polovici meseca aprila je bil za občini Begunje in Lesce razglašen pasji kontumac, kar je bilo potrebno in umestno. A ta odredba je še vedno v veljavi, akoravno so pokončani vsi tisti psi, ki jih je stekli pes iz Hraš uklal. Kar je v Lescah le psov, so vsi priklenjeni in zaprti. Ti, vsake prostosti oropani psi, lajajo vsako noč strahovito in se tujci, ki jih je polno, po vsi pravici pritožujejo zaradi tega pasjega koncerta. V javnem interesu je, da se že popolnoma nepotrebni pasji kontumac odpravi in apeliramo na gospoda okrajnega glavarja, naj potrebno ukrene.

Vir: Gorenjec, 5. 8. 1911

1913

Ribarstvo. Poljedelsko ministrstvo se naprosi, da pošlje svojega ribarskega izvedenca, da si ogleda ribogojno napravo župnika Kleindiensta v Begunjah in ono

ribarskega okrajnega odbora v Želimljah. Obenem se bo vršil pri deželnem odboru posvet, kako bo mogoče povzdigniti ribarstvo v deželi.

Vir: Občinska uprava, april 1913

1914

Begunje pri Lescah. Na praznik sv. Petra in Pavla je priredil č. g. poslanec župnik Piber pri nas političen shod. Begunjci hodijo radi v cerkev in v gostilno, na shode pa ne. Vendar je bil ta shod izvanredno dobro obiskan. Najprej je domači č. g. župnik omenil napad in umor našega ljubljenelega prestolonaslednika in njegove soproge v Sarajevu. Potem pa je razlagal g. poslanec Piber v svojem skoraj dve uri trajajočem govoru postave zadnjih let, posebno one, ki so kmetu in malemu posestniku ter rokodelcu in obrtniku v korist. Pojasnil je postavo o pašnikih, o ograjah, cestno postavo itd. Zelo obširno se je pečal na podlagi števil s finančnim stanjem na Kranjskem ter dokazal, da se je pri novih davkih vedno oziralo na kmeta ter ga varovalo, pritegnilo pa k večjemu bremenom mesta in veliko industrijo po principu: »Če ima kmet denar, se vsem dobro godi!« Zborovalci so spoznali, da njihovi poslanci res delujejo v njihovo korist, zato pa tudi ni bilo na shodu nobenega ugovora, čeravno se je shoda udeležilo tudi nekaj Begunjcev in drugih nasprotnega mišljenja. Zahvalil se je g. poslancu domači g. župnik ter ga povabil, naj nas še večkrat obiše.

Vir: Domoljub, 9. 7. 1914

1919

Begunje pri Lescah. Tukajšnji župan Ivan Trunk se je odpovedal županstvu. Občinski odbor je izvolil namesto njega županom Jožeta Resmana iz Begunj h. št. 84, p. d. »Puca«. Naj srečno županuje!

Vir: Domoljub, 21. 8. 1919

Radovljica. Toča je v petek proti večeru obiskala radovljiško okolico. Iz Brezniške in Begunjske občine je nadaljevala svoje neusmiljeno delo po Mošenjski srenji, kjer je nepopisno škodovala vrtovom in polju. Ob steni Otoške podružnice je bilo še v soboto zjutraj ob 6. uri za en gnojni koš. Kmet je zelo poparjen. Ajda zelo lepo kazala. Čebelica in poljedelec sta zastonj upala vanjo.

Vir: Domoljub, 28. 8. 1919

Begunje pri Lescah. Tukajšnji župan Ivan Trunk se je odpovedal županstvu. Občinski odbor je izvolil namesto njega županom Jožeta Resmana iz Begunj h. št. 84, p. d. »Puca«. Naj srečno županuje!"

Vir: Domoljub, 21. 8. 1919

1921

Begunje pri Radovljici. Našo občino bo še dalje vodil naš dosedanji župan g. Jožef Resman, »Puc«, zvest pristaš SLS, kateri pripadata tudi oba podžupana v Begunjah iz Podgore, 3 svetovalci so samostojni. Dasi so odborniki razdeljeni v 3 stranke: SLS, SKS, JSDS, ja vendar upanje, da bodo delovali složno v prosep občine. Vsaj začetek je ugoden: Predlog naj se zahteva avtonomija Slovenije, je bil sprejet

soglasno, brez kakega ugovora. Ravnotako jo ves odbor sklenil, da se vsakemu gostilničarju naloži taksa za prireditev plesa, določila so je tudi za tujca zdraviliška taksa. Sprožila se je misel, prirediti kako veselico, da bi se z njenim donosom pokrili vsaj del občinskega dolga.

Vir: Domoljub, 15. 6. 1921

1924

Begunje pri Radovljici. Demokrati se hvalijo, da so dobili pri občinskih volitvah 5 odbornikov, mod tem ko so SLS pripadli le 3. Pa je stvar drugačna, ako vpoštevamo razmere. Par kandidatov SLS so se hoteli nekateri iznebiti, zato so šli volit delavsko stranko, katero kandidatje so jim bili bolj všeč. Tu ni šlo torej za načela, ampak za osebnosti. Nasprotniki so agitirali, da se človeku gabi. Odstavljeni graščinski oskrbnik se je trudil za delavsko stranko od začetka volitev do sklepa. Stregel volivce tik pred volivno sobo, jih napajal pri Tavčarju in tako potrjene vodil na volišče. Saj se ni zastonj pehal. Med naprednimi agitatorji je bil tudi sodnik dr. Prešeren. Spravili so na volišče vse svoje baže. Brez usmiljenja so pripeljali volit tudi hotelirja iz Poljč Val. Sturma, ki je na pol telesa hrom in ne more enega koraka storiti brez tuje pomoči in ki ni zapustil svojega doma že 7 let. Vodil ga je in podpiral njegov zet do skrinjice, da je vrgel kroglico. Med volitvijo je pa sedel dr. Žerjav v Sturmovi gostilni in obetal obilno plačilo naprednim volivcem.

Vir: Domoljub, 9. 7. 1924

1925

Toča. Nekaj lepih dni smo imeli, pridno smo spravljali otavo, kar se dne 2. septembra zvečer napravi k hudi uri; ob osmih se osuje ploha s točo. Toča je pobila pas od Poljč do Dvorske vasi. Trpele so tudi Begunje. Letina je sklonjena, zlomljena; največ škode je poznati na ajdi in prosu.

Vir: Domoljub, 10. 9. 1925

Begunje, Gorenjsko. (Liberalno društvo.) Mi smo dozdej spali v temi. A novo društvo — Prosveta — je prineslo svetlo luč k nam. V ljudski šoli ima knjižnico in v nji mnogo nečednih knjig. n. pr. ponatisnjeni podlistki v »Jutru«. Zdaj si je postavilo pri Jožovcu še oder za igre. Društvo se vodi v liberalnem duhu. Za zavednega katoličana torej ni prostora v tem društvu ali pri njegovih prireditvah.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1925

1926

Begunje pri Lescah. Umrl je eden najboljših fantov naše fare, Anton Kunčič, ki so ga vsi spoštovali in ljubili. Naj pri Boga uživa večno plačilo..

Vir: Domoljub, 4. 3. 1926

1927

Begunje na Gorenjskem. G. dopisniku predzadnje »Domovine« je kakor videti zelo napoti dvorana Izobraževalnega društva, ki se bo zidala. Tako besno udriha, kakor da bi res klerikalci vse do golega slekli, dasi so bili prostovoljni prispevki in jo dal vsak, kar je sam hotel. Nadalje opisuje, da dela naš tamburaški zbor konkurenco gasilskemu zboru. Ali pa veste, g. dopisnik-, zakaj je bil gasilski tamburaški zbor ustanovljen. Zato, da bi društvo s tem poživilo. Koliko se je poživilo, so pa pokaže udeležba pri pogostih gasilskih vajah.

Vir: Domoljub, 24. 3. 1927

Begunje (Gorenjsko). Tukajšnji stalni dopisnik »Domovine« se zaletava v naše ljudi, ki iz svoje volje prispevajo za »Društveni dom«. Nič se ne bojte, bomo že brez vas postavili dvorano. Saj vam preveč ne zamerimo, če človeku ne gre vse po sreči, opleta na vse strani.

Vir: Domoljub, 24. 3. 1927

Begunje pri Lescah. V ponedeljek 16. t. m. so poselili naš lep kraj čč. gg. bogoslovci ljubljanskega semenišča, mudeč se tu na majniškem izletu. Občudovaje prekrasni razgled, ki ga nudi morda najlepše ležeča cesta v Sloveniji med Tržičem in Begunjami, so prispeli okrog poldneva v Begunje. Srkanje svežega gorskega zraka jim je tudi očitno dobro delo. Tu so ogledali razvaline gradu Kamen, kamor je bilo prenešeno po mnenju nekaterih iz stare ljubljanske stolnice truplo prvega ljubljanskega škofa Žiga pl. Lamberga. Živo so se tudi zanimali za »Pogorelčkovo hišo«, rojstni dom svojega šefa, presv. g. knezoškofa. Popoldne jih je povabilo ubrano pritrkovanje v ozaljšano župno cerkev sv. Vrha, kjer so opravili majniško pobožnost. Potem so bili obdarovani s planinskim cvetjem in so se šli še poklonit prvemu papežu v cerkvi sv. Petra nad Begunjami. Objemši še z očmi celo gorenjsko ravan od Ljubljane gori so se poslovili, obžalujoč, da jim ni dano dalj časa uživati krasno pokrajino. Počaščena begunjska fara kliče častitim gospodom: Povrni Bogi Še pridite!

Vir: Domoljub, 26. 5. 1927

Begunje na Gorenjskem. Občinske volitve bomo imeli kmalu. Mi bomo volili kandidate SLS. Kajpada bodo tudi demokrati mamili volivce. Hvalili bodo demokratsko stranko. Morda bodo priporočali dosedanjega župana. Ta mož je bil res na svojem mestu, kedar je bil gozdu. Za županovo službo se pa dobe že sposobnejši možje. Kako čudno je delalo županstvo n. pr. ko je Joževac začel delati kegljišče poleg pokopališča. Najprej sploh niso povabili k ogledu zastopnika pokopališča, češ, vsako tako javno last kot cerkev zastopamo mi občinski odborniki. Župnik pa se je pritožil in moral se je vršiti nov ogled, h kateremu je bil na odredbo okrajnega glavarstva povabljeni tudi on. Župan je razlagal odredbo tako, da po drugem ogledu ne bo nadaljnje pritožbe, čeprav je g. župnik ugovarjal zoper ponovno dovoljenje, češ, da ni primerno graditi tukaj kegljišče. Joževac je opiraje se na besede župnikove hitro nadaljeval zgradbo in jo skoro dovršil. Kar pride od okr. plavrstva odlok, da je županstvo kršilo zakon, ko je dovolilo Joževcu graditi; da zgradba morala stati 2 metra proč od javne poti. Tako se ne smejo voditi županski posli. Ali zahtevamo preveč, ako hočemo, da župan razume dopise okrajnega glavarstva, ki so slovenski. Čedno znajo agitirati naši demokratje. En zgled. Neki demokrat je prišel k našemu kandidatu, naj ne gre s SLS. Če pa vseeno greš na listo, se pa odpovej par dni pred

volitvami. Ali demokrati tako razumete poštenost, da ljudi zapeljujete k prelomu dane besede?

Vir: Domoljub, 23. 6. 1927

Begunje, Gorenjsko. Kako bomo volili 17. julija? Katera stranka nam je dala vodovod? Ali ne SLS? Čigavo delo je Završnica-elektrarna? Ali je ni brihtni in neustrašeni † dr. Evgen Lampe dovršil? Med tem, ko so mu liberalci nasprotovali, češ to je klerikalna naprava. Še med vojno so hoteli ta obrat ustaviti. Katera stranka je toraj napredna? Ni pa dosti priznati najboljšo stranko, treba ji je pomagati do zmage. Torej: vsak naš volivec naj gre volit. Kdor ostane doma, služi nasprotnikom. Nikar se ne izgovarjaj, češ moj glas ne bo odločil. Zadnje občinske volitve v Begunjah so tako govorjenje pobile. Manjkalo nam je namreč 1 glas do 4 odbornikov. Ravno zato so demokrati prišli do 5 odbornikov in do župana, nam pa so ostali le 8 odborniki. Krivi so bili oni naši pristaši, ki niso šli volit. Sedaj postavljeni kandidati SLS pa tudi zaslužijo zaupanje. Naša skrinjica je druga. — Gosp. Valentin Perko ki ima sedaj trgovino pri Joževcu, si je kupil ondi blizu stavbišče, kjer namerava sezidati lastno trgovsko hišo. Gosp. Ignacij Bulovec pa je dal svoje trgovske prostore v najem gosp. Gašperinu iz Smokuča.

Vir: Domoljub, 14. 7. 1927

Begunje na Gorenjskem. Volitve 11. sept. so dokazale, da je najmočnejša stranka v Begunjah — SLS, čeprav je pri občinskih volitvah cela kopa naših pristašev ostala doma in tako omogočala demokratom večino. Kajti ti so dobili 11. sept. iz 2 občin — Volile so tukaj tudi Leše — manj glasov, kot 17. julija samo v Begunjah. Čast našim in lešanskim zavednim volivcem! — Smilil se nam je pa g. Ažman, ki je zbral nase celih 9 glasov kljub temu, da je na shodu pri Tavčarju pometal ob tla vse drugo stranke in kljub vabilom k volitvi, ki so jih skoro vsi volivci prejeli od njega na dom. Škoda, da je propadel mož, ki je tako na tihem vodil našo mlekarino, da nismo niti opazili, dokler nam tega ni povedal na letaku. »Nehvaležni« begunjski možje so se zasmeljali, ko so brali prazno baharijo. SKS torej nima tu zaupanja. Njeni pristaši pa so toliko pametni, da odločno odklanjajo dr. Žerjava. — Zato upamo, da bodo v bodoče šli s SLS, ki ima največ vspeha pokazati za kmeta.

Vir: Domoljub, 22. 9. 1927

Begunje, Gorenjsko. Iz Trsta smo prejeli porodilo, da je ondi umrl arhitekt g. Jakob Zammattio. Pred kratkim smo ga še videla v Begunjah, ko je nadziral zidanje nove prodajalne g. Valentina Perko. Imel je namreč tukaj vilo, kamor je zahajal leto za letom na letovišče. Bil je sicer že močno v letih, a nismo pričakovali tako hitre smrti. Rajnki je živel le svoji stroki, pri nas je rad postregel brezplačno a nasvetom ali stavbenim načrtom. Vsako leto je daroval nekaj za šolo in reveže. Ob zlati maši presvetl. g. škofa je oskrbel krasno diplomo, ki jo je občina poklonila svojemu visokemu rojaku. Zapustil je dobre spomine. Naj počiva v miru.

Vir: Domoljub, 20. 10. 1927

1928

Begunje pri Lescah. Pri nas se je začelo s prezidavo Gasilnega doma, ki bode, ko bo dodelan, res mogočna stavba. To je delo zelo agilnega načelnika g. Avsenika, ki se

trudi, da bi prišlo društvo na mesto, ki pripada. Društvo priredi 6. maja tombolo z bogatimi dobitki. Zato skrbimo, da ne bode niti tablica ostala neprodana. Tako bo društvo pokrilo vsaj nekaj stroškov.

Vir: Domoljub, 22. 3. 1928

Begunje (Gorenjsko). »Domoljub« je v svoji 12. Štev. prinesel vabilo, naj vsi pridno kupujemo srečke gasilnega društva, ki bo gasilni dom razširilo. Nespametno bi bilo trditi, da gasilno društvo ni potrebno, krivico bi delali gasilcem, Če bi rekli, da niso vršili svoje dolžnosti. Vendar dvomimo, da bi bila ta prizidava neobhodno potrebna. Ali naj se naši ljudje ogrevajo zanjo? Dosedanja dvorana se je sezidala s skupnimi močmi in z obljubo, da bodo ondi smela predstave prirejati vsa društva. In sedaj vprašamo: Kolikokrat ste odstopili prostore našim društvom, n. pr. izobraževalnemu društvu.

Vir: Domoljub, 12. 4. 1928

1929

Begunje, Gorenjsko. (Ploh so vlekli.) Letošnji pust je zaslužil to ime. Vsi smo se najraje držali doma radi mraza. Popoldne pa smo gledali pisani sprevod, ko so fantje vlekli »ploh«. Spredaj zastave, za temi po štiri sani s štirimi orjaškimi hlodi, katerih vsak je meril v premem nad 1 m. »Ploh«, je bil bogato okrašen za kar so poskrbela dekleta. Pred gostilno Joževčevo je prišlo do dražbe hlodov; g. Gorni je ponudil največ in jih tudi kupil za 5000 Din. Fantje so mu ploh zapeljali še v Lesce. Zvečer pa so fantje pripravili za vse vaške fante in dekleta večerjo. Saj denarja ni manjkalo. Kupili in zaklali so prašiča, kupili vina in vabili tudi može in žene. Večer je potekel v splošno zadovoljstvo pa tudi dostojno, kar služi v pohvalo onim, ki so imeli reč v rokah. Fantje so se spomnili tudi nekega bolnega tovariša, ki so mu na dom poslali 100 Din in liter vina. Povedati pa moram, da je stalo fante dosti truda, predno so take hlode spravili izpod Begunjščice v Begunje. Da se ceremonija s plohom ohrani v spominu, so se dali fantje in dekleta pri plohu na več krajih slikati.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1929

Begunje. V tuk. ženski kaznilnici se je vršilo dne 1. junija redko slavje. Odlikovana je bila namreč č. s. prednica z redom sv. Save 5. razreda. Podelil je odlikovanje g. višji državni pravdnik, v imenu velikega župana je čestital g. okrajni glavar, čč. sestre so že bile zbrane v dvorani, okusno okrašeni, in so sprejele s petjem slavljenko in druge goste iz Ljubljane in Radovljice. Po tej slovesnosti so si gostje ogledali zavod, ki ga vzorno vodi s. prednica, ki je s svojim spretnim, ljubeznivim, a vendar odločnim nastopom kakor rojeno za to službo. Po skupnem kosilu v zavodu so se čestitke ponovile. Naj č. s. prednica še dolgo vodi ta zavod!

Vir: Domoljub, 12. 6. 1929

1930

Kronika društva »Pravnika«. ... Dne 1. junija je priredilo društvo tradicionalni pomladanski izlet, to pot na Gorenjsko. Ljubljanski izletniki so izstopili v Tržiču, nato

pa v par skupinah odšli po cesti, ki pelje ob vznožju Dobrče skozi Sv. Lucijo , Slatno in Begunje nad lepo savsko dolino. Pri popoldanskem kosilu v Poljčah se je zbralo okoli 50 društvenikov z družinskimi člani, večinoma Ljubljčanov, dočim so bili med Gorenjci posebno dobro zastopani Radovljčani. Po kosilu so se povzpeli nekateri na razgledno točko k Sv. Petru, drugi so si ogledali begunjsko kaznilnico in občudovali tamkaj red in snago ter vzorno gospodarstvo. Bil je lep dan, ki je zopet združil staro in mlado v »Pravniku« kakor v eno sam o družino.

Vir: Slovenki pravnik, 1. 8. 1930

1931

Kronika. (Begunje, Gorenjsko.) Naš kraj je zdrav, saj hodijo iz drugih pokrajin semkaj, da si utrdijo telesne moči. Letos smo bili še posebno zdravi. Dasi šteje župnija tisoč duš, jih je umrlo do decembra le deset, v decembru samem pa šest. Med temi Jože Perko, cerkvenik pri Sv. Luciji, v starosti 80 let; Matija Hrovat, p d. Zavogovec, ki je več let grobove kopal, bil je po letih vrstnik prevzvišenega g. nadškofa Jegliča; Marija Rakovec, »Vazarca«, iz Begunj, mati č. s. Cirile Rakovec, učiteljice petja v Ljubljani. Iz te hiše je umrl spomladi gospodar, ki se je ponesrečil na žagi. Od srede februarja do srede junija ni nihče umrl. — Poročenih je bilo lani 17 parov, en ženin je dosegel starost 78 let. — Prirastka je bilo 30, ne všteti onih, ki so zagledali beli dan v bolnišnic

i v Ljubljani.

Vir: Domoljub, 8. 1. 1931

1932

Bled je zapustil tamošnji g. kaplan Fr. Gornik in odšel na svoje novo službeno mesto v Begunje pri Radovljici.

Vir: Domoljub, 27. 1. 1932

1933

Begunje pri Lescah. Faro je zapustil župnik, preč. gosp. Mihael Zevnik in stopil radi trajne bolehnosti v začasni pokoj. Preko 18 let je bival v župniji, spočetka kol kaplan, pozneje kot župnik ter si nabral trajnih zaslug za župnijo, tako na cerkvenem področju, kakor tudi na prosvetnem polju s tem, da je zgradil z velikimi osebnimi in gmotnimi žrtvami »Kal. prosv. društvu« pripravno dvorano s potrebnimi stranskimi prostori. Ponižnega, požrtvovalnega, dobrohotnega in postrežljivega dušnega pastirja bodo ohranili župljani v hvaležnem spominu in mu žele prav iz srca, da bi se okrepil v Kranju, kjer se je začasno naselil, razrahljano zdravje in se veselil še dolgega življenja. Župnijo Upravlja domači kaplan, g. Fr. Gornik. — Begunjci radi kegljajo. Dosedaj sta bili na rapolago kegljavcem dve kegljišči. Za zimo pa je zgradil podjetni gospodar restavracije »Turist« še tretje, ki ima pred prvima dvema to prednost, da je pozimi tudi kurjeno. Kegljavec, ki bo izgubil igro sedaj v mrzli letni dobi, bo trikrat grel: od telovadbe pri igri, od nevšečne zavesti, da je ob denar in pa od zakurjene peči. Še to naj dostavimo, da teži sedaj pokopališče ravno sredi dveh kegljišč, kjer časih lete kroglice kakor za stavo in a takim ropotom, da se je bati, da se bodo zbuditi mrtveci v

grobeh še pred sodnim dnem. — Več snega si žele ljudje. Gospodarji, da spravijo s planin les, osobito drva in živalsko krmo, delavci, da kaj zaslužijo.

Vir: Domoljub, 18. 1. 1933

Za župnika v Begunjah pri Lescah je bil umeščen dne 16. februarja gosp. Franc Gornik, župni upravitelj sto tam.

Vir: Domoljub, 22. 2. 1933

Ponovitev diamantne sv. maše nadškofa Jegliča. (Begunje pri Lescah.) Slavni jubilan, odlični naš rojak, presvetli gosp. knezošof d. Anton Bonaventura Jeglič, ponovi v nedeljo, 6. avgusta, v Begunjah, biserno sveto mašo. Cela farà se pripravlja za to izvanredno slovesnost z veliko vnemo. Veliko Begunjcev pojde tudi že prejšnjo nedeljo v Ljubljano, da se udeleži prve proslave in tam rojstno župnijo častno zastopa. — Dne 23. julija se vrši slovesna otvoritev novega planšarskega stana, ki so ga postavile Poljče na svoji planini v Begunjščici za svojo živino, ki jo pošljejo čez leto na pašo. Začetek ob pol 11 z božjo službo. — V noči od petka na soboto smo opazili strašno rdeče nebo v smeri proti Dvorski vasi. Gorela je res ondotna opekarna. Škoda je velika. Obžalovanja vredni so delavci, ki so priti sredi najugodnejšega časa ob delo in zaslužek. Kako je ogenj nastal še ni bilo mogoče ugotoviti.

Vir: Domoljub, 19. 7. 1933

Begunje na Gorenjskem. Tukajšnji agilni gasilski oder je igral dvakrat »Slehernika«. Obisk ni bil zadovoljiv. Precej krivde na tem ima hudi mraz. Igra je bila dobro podana. Na praznik sv. Štefana pripravljajo igralci pod vodstvom g. Janeza Fajdiga velezabavno burko »Veliko repatico«, ki obeta privabiti obilo smeha željnih gledalcev, in to tem bolj, ker vodi igro naš najboljši komik. Na sv. Štefana dan vsi v Gasilni dom. — Za 31. t. m. pripravlja smučarski klub medklubsko tekmo v gorskem teku in smuku. Vse kaže, da bo proga sijajna. Upamo, da bodo na tej tekmi zastopali svoj domači klub člani častno po številu in uspehu.

Vir: Domovina, 21. 12. 1933

1934

Prostovoljna gasilska četa Begunje pri Radovljici uprizori na cvetno nedeljo 25. marca ljudsko igro: »Carski sel«.

Vir: Domoljub, 14. 3. 1934

Begunje. Smrtna nesreča. V Kropi se je pri napeljavi elektrike ponesrečil monter banovinske elektrarne v Žirovnici Janez Resman ki si je zlomil levo roko in nogo ter dobil verjetno tudi notranje poškodbe. Kljub vsej negi in oskrbi ga nam je v starosti 49 let pokosila smrt in smo ga te dni pokopali. Pokojni je gospodaril pri Starulčevih, bil je nečak nadškofa dr. Jegliča, njegova sestra je č. s. Hermana, prednica ljubljanskega Marijanišča. Pokojni zapušča 79 letno mater, ženo in 5 mladoletnih otrok. Bil je vsepovsod spoštovan in priljubljen. Velike množice so ga prihajale kropit celo iz oddaljenih krajev in fantje so peli žalostinke. Pogreb je bil zelo obsežen, ker so se ga udeležile velike množice. Naše sožalje družini, Bog pa bodi pokojnemu dober plačnik.

Vir: Gorenjec, 3. 11. 1934

Begunje. Pevski dan. Prejšnjo nedeljo smo imeli pevski dan, katerega so se udeležili vsi pevci, pevke in sestre iz kaznilnice. Predavatelj je predaval najprej o vprašanju: Petje je dar božji, predelana je bila Tomčeva slovenska maša in po litanijah smo se pomenili o pevski disciplini ter imeli lepo pevsko vajo. Taki dnevi so za nas zelo koristni in bi bilo prav, da bi jih imeli kaj več.

Vir: Gorenjec, 10. 11. 1934

1935

Begunje pri Lescah. Visok obisk. Veseli nas, da nas večkrat obiše naš narodni voditelj g. Dr. Anton Košorec. Mi mu želimo mnogo veselja na lepem Gorenjskem. - Odprta noč in dan so grobna vrata. Dne 25. julija smo pokopali Mežnarjevo Micko. Dolgo let je služila Bogu in vsa njena opravila so bila le Bogu v čast. Vsem gg. duhovnikom, ki so kdaj služili v Begunjah, jo priporočamo v molitev.

Mnogo letoviščarjev imamo letos v našem kraju, saj je naš kot eden med najlepšimi. V bližini je Radovljica, ki ima moderno kopališče in ne daleč zopet Bled, v ozadju pa krasne planine. Želimo, da bi se vse naše oblasti zanimale za tu kraj in pomagale pri lepševanju kraju.

Vir: Gorenjec, 3. 8. 1935

Begunje, Gorenjsko. Spominčica na grob bivšega župnika. V Ljubljani je umrl naš nekdanji, nepozabni dušni pastir g. biseromašnik Košmelj. Zapustil nas je že leta 1907, ko je stopil v pokoj in se preselil v Ljubljano. Zdaj ima v Begunjah že tretjega naslednika. G. Košmelj je bil vesten, skrben župnik, predvsem pa rojen šolnik.. Znal je jasno in prikupljivo otrokom v šoli predavati verske resnice, tako, da je bil verouk najbolj zaželen ura. V dokaz naj služi tale dogodek: Bil je krščanski nauk v šoli, vse ga je napeto poslušalo; kar se oglasi šolski zvonec, ki naznani konec ure. Nehote uide nekemu otroku z jezika: Ti grdi zvonec, ti! Kot katehet je šolarjem tako globoko usadil katekizem, da so ti, ko so prišli 20 let pozneje kot ženini k izpraševanju, odgovarjali točno, da jih je bilo veselje poslušati. Da, bil je spreten katehet. Neki visoki dostojanstvenik je slučajno prišel v Begunje tisti dan, ko so otroci prejeli prvo sv. obhajilo iz rok g. Košmelja in se je o njegovem nagovoru izrazil: Ta gospod pa zna govoriti otrokom! Bil je skromen. Vso župno cerkev je znotraj prenovil, pa župljani niso vedeli, kdo je stroške pokrival. Nekaj so brone prispevale bogoljubne in radodarne osebe. Pa imena teh so znana le Bogu. Verniki so prišli n. pr. v nedeljo v cerkev in na vseh altarjih zagledali nove svečnike, drugo nedeljo nove krasne lustre, pa nihče ni niti vedel, da so v delu. Vso notranjost cerkve je dal okusno preslikati. Na vprašanje: Koliko ste izdali za napravo cerkvene opreme? je odgovoril: Ali je potrebno to komu vedeti? Priprost je bil v svojem življenju in obleki. Zase ni rabil veliko. Večerjal je mrzlo, spal v mrzli sobi tudi v najhujši zimi. Naj mu Bog poplača vsa dobra dela!

Vir: Domoljub, 16. 10. 1935

Begunje pri Lescah. Novice. Veseli smo in zelo zadovoljni. Proti volji ljudstva je bila pod prejšnjo vlado ukinjena begunjska občina in priključena Lescam. Radi zgraditve velikih občin, se je reklo. Dejanski so pa igrali veliko, če ne največjo vlogo drugi oziri. V postavno določenem roku so ljudje podpisali prošnjo, da se jim vrne samostojnost, pa zaman. Ustreglo se jim je pa sedaj, za kar izrekajo občani toplo zahvalo ministru

dr. Korošču in banu dr. Natlačenu, ki sta se oba za zadevo vneto zavzela, tem bolj, ker so obema Begunje in cela zadeva dobro znani. Občini je priključenih na željo in prošnjo prizadetih še par sosednih vasi, ki preje niso sem spadale, ki so jim pa Begunje naravno središče. Tako se bodo sedaj krile meje občine z mejo župnije, kar ima mnogo ugodnosti. - Na kaznilniškem pokopališču so zgradile sestre usmiljenke, ki zavod upravljajo, zase novo grobnico, kamor so prenesle kosti sester, ki so do sedaj tu umrle in kamor bodo pokopavati sestre, ki bodo za naprej tu našle poslednji počitek. Nad grobnico so postavile lično kapelico.

Vir: Domoljub, 4. 12. 1935

1936

Begunje (srez Radovljica). Občina je bila pri zadnji komasaciji po prizadevanju takratnega župana g. Ivana Ažmana priključena k Lescam, a se je vztrajno borila za zopetno osamosvojitvev. Sodelovali so pri tem vsi občani brez razlike politične opredelitve in so svoj cilj tudi dosegli. V znamenju te skupne borbe je bila tudi za nedeljske volitve vložena le ena skupna lista ki si je prevzela sicer firmo JRZ, na kateri pa so tudi pristaši drugih strank. Od 299 volilnih upravičencev jih je glasovalo 223 ali 74%. Občina ima 18 odbornikov.

Vir: Jutro, 21. 1. 1936

1937

Begunje na Gorenjskem, v Begunjah, begunjski, Begunjci, ljudsko Begnje, 995-120-222-71, akmpš 4rtu, ž Lesce 4, osz Radovljica 4 km. Nm 578 m. Večje, 2 km dolgo naselje zvečine na l. bregu Begunjščice (Zgoše) ki priteka iz Drage, in kraj Blatnice, ki prihaja iz sosednje doline Krpin. Lega na podnožju Karavank konec asfaltiranih cest, ki se priključita glavni gorenjski cesti v Lescah in Žirovnici. Izhodišče ceste proti Tržiču in v Drago skozi sotesko med Jamarskim vrhom (1054 m) in Dobrčo (1634 m). Tu in v Planinici lepe planine, po bližnjih strminah in v Kisovcu iglast gozd. Le še malo kmetov, ker je večina zaposlena v industriji doma, v Lescah in na Jesenicah. Od l. 1945 v obratu tovarna športnega orodja ELAN, ki zaposluje ok. 600 delavcev. Električna in vodna žaga. Zelo obiskovana turistična postojanka. Gostišče s prenočišči, več trgovin, turistični dom PD Begunje v Dragi na mestu, kjer je pred drugo vojno stala smučarska koča. Izhodišče izletov na bližnje razgledišče, kjer je kraj cerkve sv. Petra koča Sankaškega kluba Begunje, ter na Dobrčo in Begunjščico, kjer stojita planinski koči. Vodovod iz zajetja studenca za zgornjo, sedaj podrtu žago v Dragi, iz izvira pod Kajževcem in iz potoka Mravljinja v dolini Krpin.

Sredi vasi grad Katzenstein iz l. 1537. Prvotno stavbo je razdejal l. 1439 Jan Vitovec. Po Valvasorju so ga od prvih lastnikov, Hajnskih, priženili Kacjanarji. Eden teh je bil Ivan, ki se je proslavil v bojih s Turki. V 16. stol. so imeli tu zatočišče protestanti. V stolpu v kapelici, ki jo je razstrelila l. 1601 protireformacijska komisija, sta pridigala J. Dalmatin in P. Kupljenik. V 2. pol. 17. stol. so grad prenovili. Od l. 1875 je bila v njem ženska kaznilnica, med zadnjo vojno pa okupatorjeva postojanka. Tu je bilo zaprtih nad 12 000 naših ljudi; Od teh so jih ustrelili 1282 deloma na grajskem dvorišču, deloma v Dragi. V gradu je sedaj muzej talcev, sicer pa je tu bolnica za duševne bolezni. Grobišče na dvorišču in v Dragi so uredili l. 1953 po osnutkih E. Ravnikarja. V cerkvi sv. Urha iz l. 1740 slike M. Bradaške, I. Groharja, L. Layerja in H.

Langusove. Na strmi skali ob vhodu v Drago razvaline gradu Kamna ali Lambergovega gradu. V njem so najprvo bivali gospodje iz Kamna, kasneje je bil v posesti Celjanov in Ortenburžanov. Od l. 1436 dalje so tu živeli Lambergi. Najpomembnejša tega rodu sta bila prvi ljub. škof Žiga in njegov brat Gašpar, zmagovalec na mnogih turnirjih, ki ga opeva naša ljudska pesem. V l. pol. 18. stol. je grad razpadel. Z. od njega je v steni naravna votlina Zijavka, malo naprej pa je bil Jamski grad, obzidana in utrjena skalna duplina, ki ji pravijo Hudičev grad.

Nad Begunjami je bilo predzgodovinsko gradišče. V bližnji Begunjščici so od 1872 do 1917 kopali manganovo rudo. Od tod doma: ljub. škof Anton Bonaventura Jeglič (1850-1936), podpornik slovenskega šolstva in nabožni pisatelj; Jakob Prešern (r. 1888), planinski pisatelj; bratje Avsenik, ki so ponesli sloves naše pesmi v tujino. / Ši.

Vir: Krajevni leksikon Dravske banovine

1938

Deklo, ki je vajena dela na polju in pri živini iščem za takoj. Viktor Mencinger, Begunje pri Lescah, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 23. 11. 1938

Žig občine Begunje in podpis župana Gašperina, 1938

Vir: arhiv družine Grilc, Studenčice

Udeleženci agrarne operacije (1907-1938):

- Jožef Vogeltnik, Begunje (na Gorenjskem) 2,
- Franc Gašperin, Begunje (na Gorenjskem) 4,
- Jožef Ambrožič, Begunje (na Gorenjskem) 5,
- Julijana Resman, Begunje (na Gorenjskem) 7,
- Anton Pretnar, Begunje (na Gorenjskem) 9,
- Franc Hrovat, Begunje (na Gorenjskem) 10,
- Josip Resman, Zgoša 6,
- Tone Zupan, Begunje (na Gorenjskem) 12,
- Stanko Bulovec, Begunje (na Gorenjskem) 13,
- Rudolf Šlibar, Begunje (na Gorenjskem) 14,
- Josip Trlej, Begunje (na Gorenjskem) 15,
- župnišče, Begunje (na Gorenjskem) 16,
- kaznilnica, Begunje (na Gorenjskem) 17,
- župna cerkev sv. Urha, Begunje (na Gorenjskem) 18 in 19,

Ivana Jeglič, Begunje (na Gorenjskem) 20,
Pavla Iskra, Begunje (na Gorenjskem) 21,
Rudolf Gašperin, Begunje (na Gorenjskem) 22,
Julijana Jeglič, Begunje (na Gorenjskem) 23,
Florijan Božič, Begunje (na Gorenjskem) 24,
Katarina Papler, Begunje (na Gorenjskem) 99,
Ivana Kunčič, Begunje (na Gorenjskem) 26,
Franc Rakovec, Begunje (na Gorenjskem) 28,
Lovro Bizjak, Begunje (na Gorenjskem) 29,
Miha Justin, Begunje (na Gorenjskem) 30,
Ivan Šarl, Begunje (na Gorenjskem) 31,
Martin Dolar, Begunje (na Gorenjskem) 32,
Franc Bukovnik, Begunje (na Gorenjskem) 33,
Ivan Zupan, Begunje (na Gorenjskem) 35,
Josip Kunčič, Begunje (na Gorenjskem) 36,
Anton Arh, Begunje (na Gorenjskem) 39,
Ivana Božič, Begunje (na Gorenjskem) 40,
Matija Gašperin, Begunje (na Gorenjskem) 41,
Anton Razinger, Begunje (na Gorenjskem) 43,
Marija Meterc, Begunje (na Gorenjskem) 44,
Andrej Resman, Begunje (na Gorenjskem) 45,
Jože Avsenik, Begunje (na Gorenjskem) 46,
Egidij Jalen, Begunje (na Gorenjskem) 47,
solastniki "Planice", Begunje (na Gorenjskem) 48,
Ivana Gašperin, Begunje (na Gorenjskem) 51,
Frančiška Mežek, Begunje (na Gorenjskem) 52,
Jože Meterc, Begunje (na Gorenjskem) 53,
Mihael ml. Hrovat, Begunje (na Gorenjskem) 54,
Frančiška Pristav, Begunje (na Gorenjskem) 55,
Valentin Perko, Begunje (na Gorenjskem) 56,
Janez Urh, Begunje (na Gorenjskem) 57,
Frančiška Kristan, Begunje (na Gorenjskem) 58,
dr. Jakob Prešern, Begunje (na Gorenjskem) 61,
Jernej Pretnar, Begunje (na Gorenjskem) 62,
Ivan Resman, Begunje (na Gorenjskem) 65,
Frančiška Zupan, Begunje (na Gorenjskem) 66,
Franc Zupan, Begunje (na Gorenjskem) 67,
Franc Janc, Begunje (na Gorenjskem) 68,
Jože Pretnar, Begunje (na Gorenjskem) 69,
Jože Kristan, Begunje (na Gorenjskem) 71,
dr. Avgust in Marija Apih, Begunje (na Gorenjskem) 75,
Franc, Ernestina in Antonija Rekar ter Vladimir in
Vida Šešek, Begunje (na Gorenjskem) 76,
Anton Rakovec, Begunje (na Gorenjskem) 77,
Ciril Zrnc, Begunje (na Gorenjskem) 78,
Frančiška Tomc, Begunje (na Gorenjskem) 79,
Marija Rakovec, Begunje (na Gorenjskem) 80,
Marija Prešern, Begunje (na Gorenjskem) 81,
Anton Lengar, Begunje (na Gorenjskem) 72,
Luka Lengar, Begunje (na Gorenjskem) 83,
Marija Dolenc, Begunje (na Gorenjskem) 85,
Anton Ažman, Begunje (na Gorenjskem) 86,
Anton Tavčar, Begunje (na Gorenjskem) 87,
Ivana Legat, Begunje (na Gorenjskem) 88,
Janez Hrovat, Begunje (na Gorenjskem) 89,

Janez Kralj, Begunje (na Gorenjskem) 91,
Jakob Bevc, Begunje (na Gorenjskem) 93,
Ivana Avsenek, Begunje (na Gorenjskem) 94,
Marija Legat, Begunje (na Gorenjskem) 96,
Franc Mohorič, Begunje (na Gorenjskem) 100,
Gabrijel Eržen, Zapuže 2.

Vir: arsq.gov.si (SI AS 56/18 Begunje na Gorenjskem).

1952

Radovljiški okraj je zaokrožena gospodarska enota. Ozemlje okraja Radovljica, ki leži v alpskem severnem predelu Slovenije, meri 1014 km² površine in šteje trenutno 45.001 prebivalca. Od celokupne površine je okrog 224 km² ravnine, največ v območju Radovljice. Obdelovalnih površin je 8.819 ha, pašnikov 15.845 ha, gozdov 50.216 ha in nerodovitne zemlje 20.387 ha.

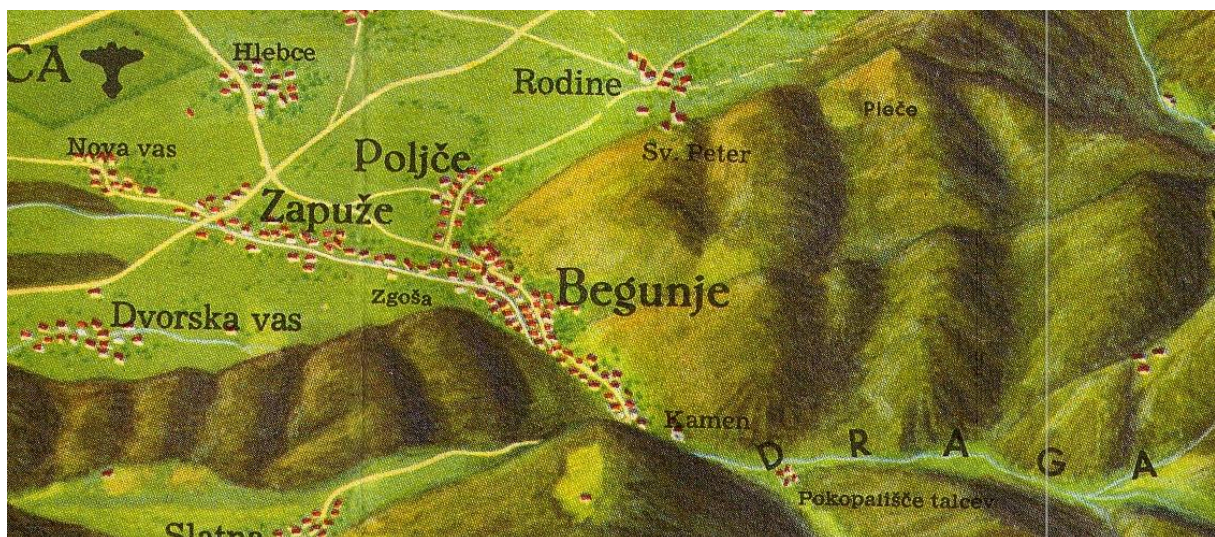
Radovljiški okraj se deli v glavnem na dva posebna rajona in sicer na poljedelsko - živinorejski in živinorejsko planšarski. Poljedelsko-živinorejski rajon obsega predvsem občine Begunje, Bled, Črnivec, Kropo, Podnart, Radovljico, bivši KLO Zasip-Podhom in Žirovnico; živinorejsko-planšarski rajon pa občine Bohinjsko Bistrico, Srednjo vas, Dovje-Mojstrano, Gorje (brez Zasipa in Podhoma), področje bivšega KLO Boh. Bela, Jesenice in Kranjsko goro.

Na prvem zasedanju novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora Radovljica, ki je ti lo v nedeljo dne 14. decembra t. l. je prisego položilo 45 članov okrajnega zbora in 28 članov zbora proizvajalcev, skupaj torej 73 članov.

V okrajni zbor so bili 7. decembra izvoljeni naslednji odborniki: Begunje: Ciril Resman in Jože Legat ...

Vir: Gorenjski Glas, 20. 12. 1952

1954

Pozicija Begunje, 1954
Vir: Selanov reliefni zemljevid

Zakaj Begunje niso primerne za komuno? Četrty občinski odbor, ki po gospodarski moči sledi zgoraj naštetim, so Begunje, ki imajo relativno visok bruto produkt na prebivalca, toda visoko število industrijskega delavstva, smatram pa, da nima pogojev za vzpostavitev komune, ker se v družbenem in kompleksnem gospodarstvu povezujejo na enotnost gospodarstva radovljiške komune.

Vir: Glas Gorenjske – posebna izdaja, 6. 10. 1954

1957

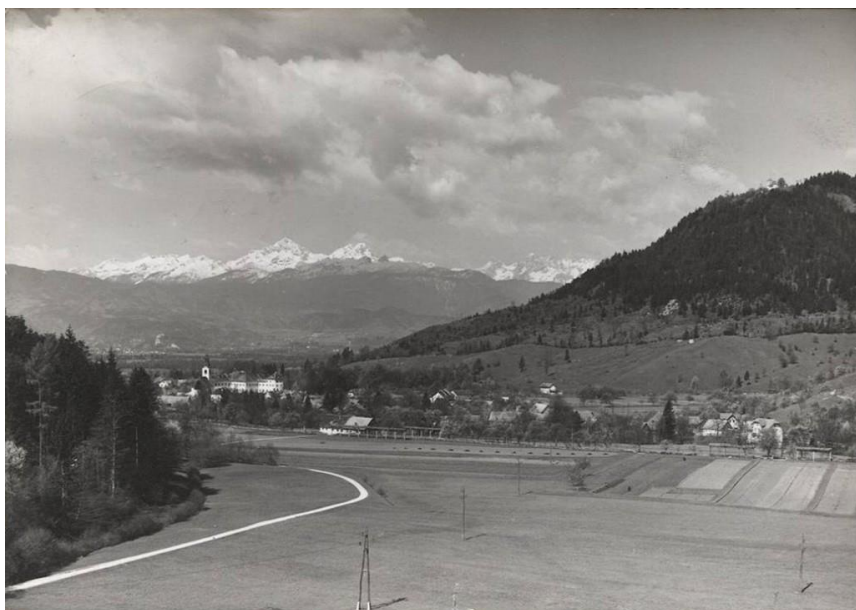
Križem kražem po radovljiški občini. ... S svojimi 11.600 prebivalci spada radovljiška komuna med srednje velike občine. Po tej plati je zanimiva v toliko, da je v zadnjem stoletju število prebivalstva v posameznih krajih močno nihalo. Na področju sedanje občine je 25 takih naselij, ki kimaj zdaj manj ljudi, kot denimo, leta 1869. Med temi so tudi Kropa, Ljubno, Češnjica, Globoko, Kamnje. V 27 krajih pa se je prebivalstvo izdatno povečalo. Radovljica je prehitela Kropo in (ima zdaj 2380 prebivalcev, medtem ko jih je imela pred 25 leti kakih 1300, Lesce so leta 1921 imele 630, zdaj pa imajo 1500 ljudi; Begunje so bile takrat vas s 563 prebivalci, zdaj paq živi v njih skoraj še enkrat več ljudi.

To govori pravzaprav o gospodarskem utripanju v posameznih krajih. Potek življenja se je usmeril bliže k železnici in glavni cesti, kjer se je naseljevala industrija. Vendar – kar je zanimivo in pomembno – se industrija v tej občini ni stlačila na en sam kraj, marveč se je porazdelila na Lesce, Radovljico, Begunje, Otoče, Kropo itd.

Begunje so bile pred vojno vas, v katero so se sčasoma naselile nekatere volnarske in podobne delavnice. Po vojni pa se je nad strehe starih kmečkih domov dvignil industrijski dimnik. Hlev in kozolec sta sprejeli medse modernega soseda – tovarno. Gostje ki zdaj sedajo v begunjski gostilni za mize se ne poznajo več drug drugega po domačih starodavnih hišnih imenih. Ljudi je več in tudi iz drugih krajev so prišli. Tu je zdaj namreč tovarna športnega orodja »Elan«, ki zaposluje že kakih 600 ljudi. Blizu, v Zapužah, je Tovarna sunka s 150 ljudmi, v Poljčah kmetijska šola, v Dvorski vasi opekarna in klimatsko okrevališče, v Begunjah bolnica za duševne bolezni.

Vir: Glas Gorenjske, 19. 7. 1957

1962

Begunje, od. 1962

Vir: DAR

Založnik: Trgovsko podjetje »Špecerija Bled« - prodajalna 12, Begunje

1975

Člani prostovoljnega gasilskega društva Begunje
se redno udeležujejo tudi različnih prireditev – Foto: B. Blenkuš

Prizadevno gasilsko društvo Begunje. Prostovoljno gasilsko društvo Begunje ima 112 aktivnih članov, mladincev in pionirjev ter okrog 200 podpornih članov. Predsednik društva je 66-letni Franc Legat, ki je že 50 let pri gasilcih, poveljnik gasilcev pa je njegov sin Niko. Društvo je zelo dobro organizirano in skrbi za preventivo v Begunjah, Policah, Zgoši, Dvorski vasi in v Zapužah. Tudi opremljene je dobro, saj imajo novo motorno brizgalno, gasilski avtomobil, obnovljen gasilski dom in stolp za sušenje cevi. Največ težav imajo zaradi pomanjkanja vode v Zapužah, Dvorski vasi in v

Poljčah imajo sicer požarne bazene, vendar so premajhni. Zdaj razmišljajo, da bi tudi v Begunjah naredili požarne bazene.

Društvo obstaja že 93 let. Denar za delovanje vsako leto prispevajo prebivalci, nekaj pa dobe gasilci tudi od delovnih organizacij in prireditelj. Denar za gorivo in nekatere druge stroške pa dobijo iz občinskega gasilskega sklada.

Vir: Glas, 12. 8. 1975

1991

Vleka ploha. Na pustni torek, dne 12. 2. 1991, bomo ob 15. uri begunjski fantje in dekleta vlekli smreko. Veliko vode je že preteklo po Begunjščici in veliko časa je minilo odkar smo zadnjikrat vlekli smreko. Mnogo se ji h je poročilo, toda od božiča do pepelnice smo ostali krepostni in nobeden se ni poročil. Tako smo se zbrali in bomo v nedeljo podrli smreko, jo okrasili in varovali noč in dan pred fantini iz okoliških vasi. Po starem običaju smemo smreko vleči samo fantje in dekleta, vlečemo in podiramo ter žagamo lahko samo ročno brez traktorjev, motornih žag in ostalih sodobnih pripomočkov. Poročeni smejo le šrangati in opazovati. V sprevedu bosta tudi ženin in nevesta, oblečena v narodno nošo. Pred njima pa se pelje na lojterneku ansambel, ki nam bo igral še pozno v noč na veselici v vaškem Gasilskem domu. Smreko nato prodamo najboljšemu ponudniku na licitaciji.

Vabijo begunjski fantje in dekleta.

Vir: Glas, 8. 2. 1991

.....

Begunje danes

Begunje na orto-foto posnetku, 2013
Vir: geopodija.si

Begunje – topografska karta, 2013
Vir: geopedija.si

Valvasor v svojem delu Klire des Ilerzoglihims Kram Lamberge prav pogostoma omenja, na pr.: III, 341 našteva 8 članov te rodbine i/. 1. 15(13.; VII, 437, ■lti; VIII, 668, (558, 05», 735; IX, 11,26 (Viljem Lamborg v bratovščini sv. Krištofa I. 1517), 29, 43 id. (Jožef I.), 04 (.lakot)), 70, 74 (Juri), '81 (Volk L., deželni viodom I. 1530., 1530., deželni odbornik I. 1543.), 85, 80, 87, 103, 106; X, 281, 296, 300, 324, 332, 333, 330, 337, 341, 349, 370 (Krane 1. 1000), 381 (Ivan Juri 1. 1000.), 385; XI, 16, 17, 116, 130, 159, 191, 207, 242, 243, 332, 345, 372 (Ana L., opalica v Mekinjah 1. 1539.), 398, 403, 468, 471, 475, 487, 490, 493, 508, 513, 537, 547, 550, 575, 585, 590, 592, 598, 643, 674, 088; XII, II (Jožef I. 1592), 04 (Sigmund Friderik in Viljem I. 1598.), P29 (Viljem 1. 1601.); XV, 309, .tli, 348, 886, .S07, 380, 404, 423, 427, 428, 430, 445, 448, 463, 516, 549, 612. Friderik h. iz Postajna (Sauenstein) je ustanovil pri ljubljanski stolnici I. 1183. benoficij sv. Andreja (XI, 688). Turnirji Gašparja L. (XV, 300, H07). Na Kamnu so imeli knjigo, pisano, s slikami okrašeno, kjer so bili Gnšparjevi turnirji podrobno naštet. To knjigo je hranil še I. 1805. graščak v Begunjah Viktor Jerman, ef. Dr. (. Wurzbach, Biogr. Lexikon, XIV, 26. / **Vir: O Lambergih. Spisal Viktor STESKA.**

.....

Polni naslovi virov:

Prelepa Gorenjska – vodnik po stalni razstavi Gorenjskega muzeja v Khislsteinu; (avtorska skupina: mag. Tatjana Eržen Dolžan, dr. Damir Globočnik, Beba Jenčič, dr. Verena Perko, Helena Rant, mag. Monika Rogelj, mag. Marjana Žibert). **El. knjiga; Gorenjski muzej, 2012**

Begunjski zbornik 2007 (Izdala in založila Občina Radovljica)

Vir: Uprava zgodovine občine Radovljica od leta 1849 do danes (diplomsko delo; avtorica Vedrana Popović / Fakulteta za upravo Univerza Ljubljana, 2013).

.....

To je osnovna mapa, kjer bodo zbrani članki, ki jih bomo o Begunjah (in okolici) našli v digitaliziranih starih časopisih. Začasno bodo nekaj časa v tej mapi tudi najstarejše podobe (vedute, slike, fotografije ...), karte (zemljevidi, mape ...) in podobno (npr. skeni občinskih žigov, poštinih žigov ...).

Ko bo vsega preveč, bomo mapo razdelili v dve; v bistvu bomo iz te mape naredili bogatejšo mapo, ki bo nosila naslov »Zgodovina Begunj«. V to mapo pa bomo potem vlagali vse, kar bomo našli (in seveda lahko pretipkali ali poskenirali) o tem koncu naše občine.

Tak primer so »dobravske mape«. Kaj vse se da najti o majhnih zaselkih pa nam je pokazal g. Rok Gašperšič z fenomenalno knjigo *Monografija vasi Mišače*.

.....

Nam znana literatura, ki govori o zgodovini Begunj (in okolice):

Knjige o Begunjah (in okolici):

Mučeniške Begunje 1941-1961; Izdal Zavod »Borec« v Ljubljani, 1961 (dr. Janez Gerčar) / ATL

Begunje – priča narodovega trpljenja; Izdal Zavod »Borec« v Ljubljani, 1969 (dr. Janez Gerčar) / ATL

Begunje – tretja dopolnjena izdaja; Izdala Založba Borec Ljubljana, 1975 (dr. Janez Gerčar) / ATL

Begunjščica – Gora in ljudje; Izdano ob praznovanju 70-letnice solastniške skupnosti Planinca, 1994 / ATL

Begunjščica – Gora in ljudje 2; Izdano ob praznovanju 100-letnice Planinskega društva Radovljica, 1996 / ATL

Begunjski zbornik 2007; Izdala Občina Radovljica, 2007 (urednik Marko Vidic) / DAR

Vojak – dr. Jakob Prešeren, 1915-1918; Izdala Celjska Mohorjeva družba, 2014 (avtor Janez Žerovc)

Begunje na spletu:

<https://www.facebook.com/beguncsmojunc>

Življenja Gorenjcev – Jože Gašperin, Begunje na Gorenjskem; RAGOR – Razvojna agencija Zgornje Gorenjske, 2016 (urednik: Klemen Klinar). Dokumentarni posnetek v trajanju 98 minut / <https://sl-si.facebook.com/public/Janez-Gasperin>

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 5. 5. 2017
Zadnjič dopolnjeno: 31. 12. 2018

glavrencak@gmail.com